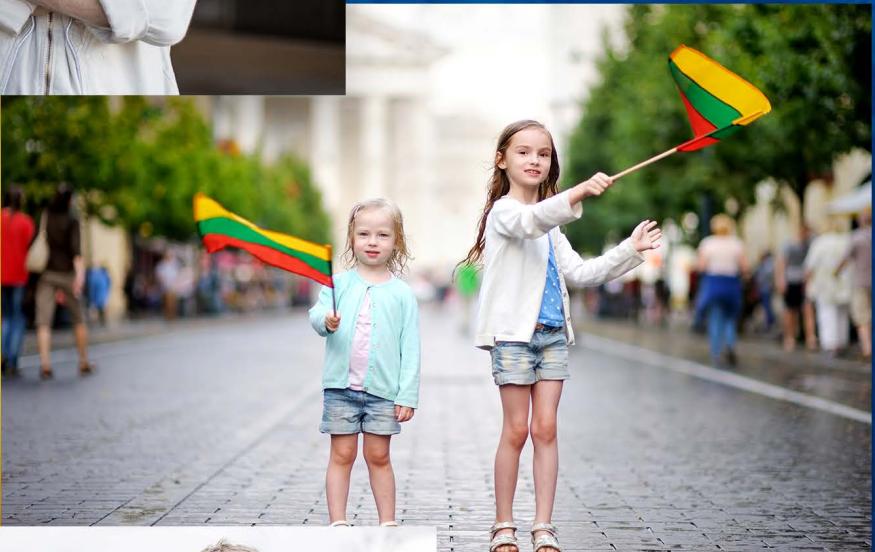

PARTIJOS TVARKA IR TEISINGUMAS

SIEKIAI IR SIŪLYMAI LIETUVOS PROGRAMAI (2017 - 2020)

100 SAKINIŲ TAUTAI
PASITINKANT LIETUVOS
VALSTYBĖS ŠIMTMETĮ

LIETUVA. ČIA MŪSŲ NAMAI.

SIEKIAI IR SIŪLYMAI LIETUVOS PROGRAMAI (2017 - 2020)

“

LIETUVIŲ TAUTOS LIKIMAS YRA SVARBIAUSIAS MŪSŲ RŪPESTIS. TAI, KĄ IR KAIP PADARYSIME ŠIANDIEN IR RYTOJ, BUS SVARBU PO METŲ IR DEŠIMTMEČIŲ. TAUTAI. TĖVYNEI. JOS ŽMOGUI. LIETUVAI, 2018 METAIS MINĒSIANČIAI SAVO VALSTYBĖS ATKŪRIMO ŠIMTMETĮ.

”

Kartu siekime didesnės tautos vienybės. Apsaugokime Lietuvos valstybės idealus ir vertynes, kurie yra savitas, unikalus mūsų paveldas. Mūsų valstybės ir tautos stiprybės šaltinis, suteikiantis tai valstybei gyvybės versmę.

Kartu suburkime šviesiausius šalies protus bei pilietines pajėgas kilniam darbui tautos labui.

Tautą suvienyti gali tik tikrai nepriklausoma, demokratiniai pagrindai sutvarkyta, socialiai jautri ir solidari, teisingumu bei žmogiškumu grindžiama politika. Valstybės atstovai, mylintys, vertinantys, išklausantys bei suprantantys kiekvieną jos žmogų.

Kiekvieno sąmoningo lietuvio ir piliečio pareiga - stiprinti Lietuvos politinį, ekonominį bei kultūrinį saugumą, kelti tautos intelektualines galias.

Esame nuoširdūs sakydami, kad tik tardamiesi su tauta Tėvynėje užtikrinsime geriausias sąlygas žmogui tobulėti, kurti asmeninę gerovę, siekti bendrumo pilnatvės, puoselėti kūrybiškumą bei ugdyti savo gebėjimus.

Šiandien kiekvienas privalome prisdėti prie demokratijos sėkmės, ekonominės ir socialinės valstybės pažangos.

Mes, kaip valstybė, turime pamatinius vertybinius pagrindus, kurie įprasmina jos ateitį tautų Europoje.

Mes sugebėsime Lietuvoje įtvirtinti nedalomą pilietinių, politinių, ekonominiių, socialinių, kultūrinių žmogaus teisių visumą. Žmogaus teisės ir pagrindinės laisvės negali būti įgyvendintos be solidarios visuomenės.

Kartu kurkime tokią Lietuvą, kokia didžiuotusi kiekvienas Lietuvos Respublikos pilietis.

Lietuva – nacionalinė valstybė, kurioje įtvirtinta parlamentinė demokratija, klesti tautiškumas, kuriama sąžininga, dora ir laiminga visuomenė, puoselėjanti pilietiškumą, krikščionišką pasaulėžiūrą, moralines vertybes ir atvirumą pažangai.

Čia kiekvienam bus įgyvendinta teisė į apsaugą nuo skurdo ir socialinės atskirties. Būtent šiame kontekste valstybė plėtos dialogą su katalikų, protestantų, stačiatikių bei kitomis tradicinėmis religiniemis bendruomenėmis, nustatydama naujus prioritetus bei uždavinius.

Žmogus turės galimybę savo laisvai pasirinktu darbu užsidirbtį pragyvenimui. Valstybėje bus įgyvendinta teisė į apsaugą nuo skurdo ir socialinės atskirties.

Šeima yra pagrindinė socialinė institucija, todėl jos saugojimas bei vientisumo išlaikymas yra ne tik asmens reikalas, bet ir bendruomenės, valstybės, pagrindinių jos institucijų rūpestis.

Svarbiausiai tikslais laikome ir kviečiame susitelkti dėl:

- Valstybės suvereniteto gynimo, neiškreiptų tiesioginės bei atstovaujančios demokratijos principų įgyvendinimo.
- Moralinio atgimimo ir gimtosios kultūros skatinimo bei veiksmingos šeimos politikos formavimo.
- Tvarkos ir tarnystės darnos valstybės tarnyboje sukūrimo, savivaldos pamato bei bendruomenių vaidmens stiprinimo.
- Tautos kultūros bei papročių, jos savitumo išsaugojimo bei nacionalinės švietimo konцепcijos puoselėjimo.
- Teisės viršenybės ir teisinės valstybės atkūrimo, žmogaus teisių kaip nedalomas visumos įtvirtinimo.
- Teisingų mokesčių, atlyginimų ir pensijų sistemos įvedimo.
- Nacionalinės pramonės ir inovacijų skatinimo, šeimos verslo bei ūkininkavimo tradicijų atgimimo.
- Esminio lūžio emigracijos politikoje ir emigrantų sugrįžimo į Tėvynę skatinimo.

TURINYS

VALSTYBĖS VALDYMAS, SAVIVALDA, VISUOMENĖS INTERESŲ ATSTOVAVIMAS
6-7 psl.

TEISINGUMO STIPRINIMAS
8-9 psl.

VERSLO INICIATYVOS IR TEISINGAS UŽDARBIS
10-11 psl.

VALSTYBĖS FINANSAI IR VISUOMENĖS MOKESČIAI
12-15 psl.

ENERGETIKA
16-17 psl.

LIETUVYBĖ IR PATRIOTIŠKUMAS
18-19 psl.

EMIGRACIJA IR IMIGRACIJA
20-21 psl.

ŠEIMA, MOTINYSTĖ IR TÉVYSTĖ
22-23 psl.

MOKYKLA, UNIVERSITETAI, KOLEGIOS IR IŠSILAVINIMAS
24-35 psl.

UŽSIENIO POLITIKA

40-41 psl.

SOCIALINĖ POLITIKA

42-43 psl.

SVEIKATA

44-47 psl.

KAIMAS IR ŽEMĖS ŪKIS

48-51 psl.

EKONOMIKA

52-57 psl.

TRANSPORTAS IR INFRASTRUKTŪRA

58-61 psl.

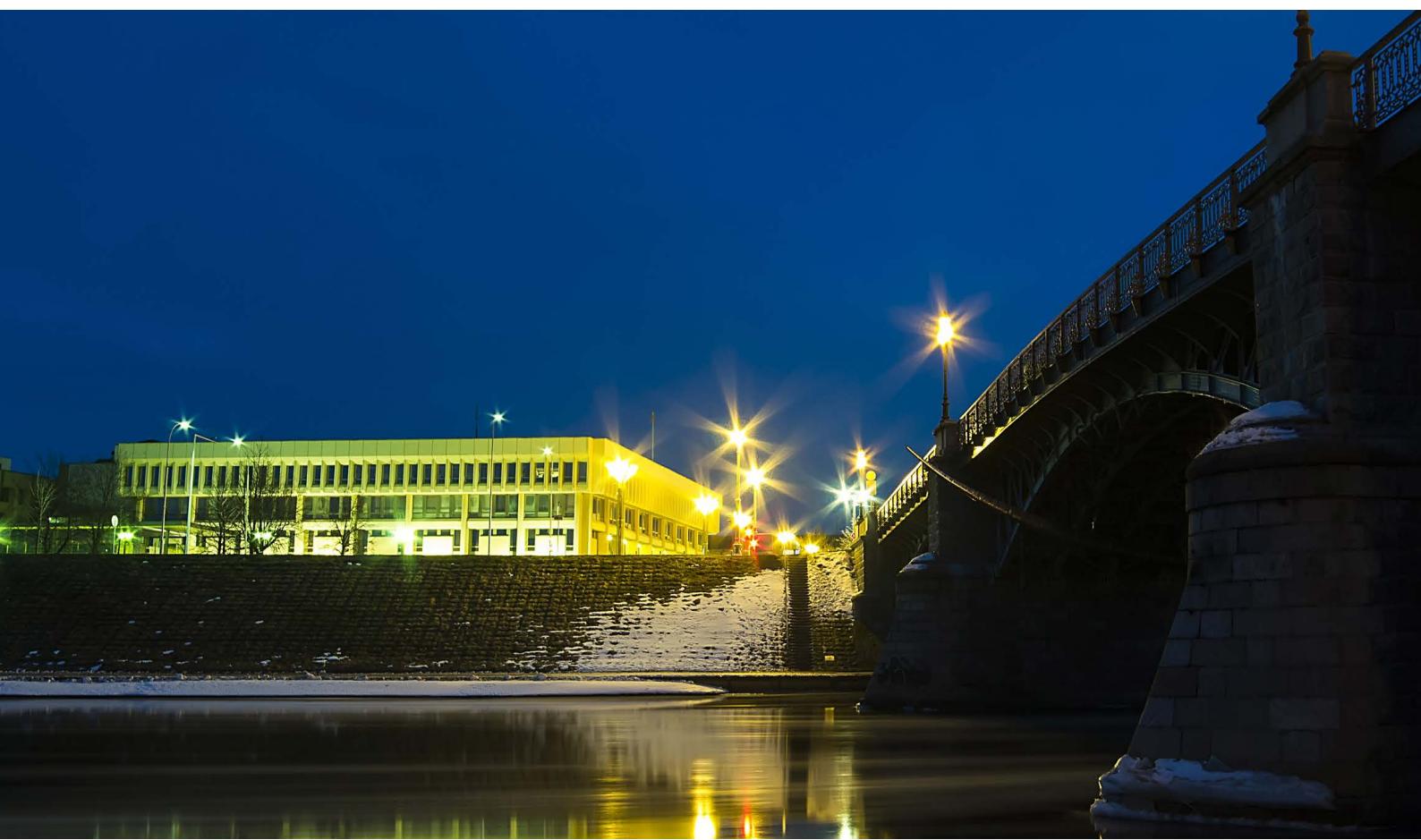
KULTŪRA

62-65 psl.

REGIONINIO SAVARANKIŠKUMO ĮGYVENDINIMAS

66-75 psl.

VALSTYBĖS VALDYMAS, SAVIVALDA, VISUOMENĖS INTERESŲ ATSTOVAVIMAS

- *Iteisinsime Lietuvoje penkis administracinius regionus: Aukštaitija, Žemaitija, Dainava, Sūduva, Mažoji Lietuva.*
- *Iteisinsime tiesioginius vietinių institucijų vadovų – policijos komisaru, apylinkių ir apygardų teismų pirmininkų, prokurorų – skyrimus. Jie bus skiriami tik esant gyventoju pritarimui.*

Problemos:

De jure nepakankamos Prezidento institucijos galios; atotrūkis tarp centrinių valdžios institucijų ir savivaldos; atotrūkis tarp valdžios institucijų ir piliečių; valdžios ir jos sprendimų centralizavimas; kolektyvinės atsakomybės dominavimas sudaro prielaidas nereikalauti asmeninės politikų ir tarnautojų atsakomybės; pagal gyventojų skaičių yra per didelis Seimo narių skaičius; korupcinių susitarimų galimybės ir praktika; institucijų ir atskirų politikų diktatas prieš teisės viršenybės principą.

Sprendimai:

Teisės aktų numatyta tvarka sustiprinsime Prezidento institucijos galias.

Seimo narių skaičių nuo 141 sumažinsime iki 71.

Jteisinsime Lietuvoje penkis administraciinius regionus: Aukštaitija, Žemaitija, Dainava, Sūduva, Mažoji Lietuva.

Jteisinsime tiesioginius vietinių institucijų vadovų – policijos komisarų, apylinkių ir apygardų teismų pirminkų, prokurorų – skyrimą. Jie bus skiriami tik esant gyventojų pritarimui.

Referendumui sušaukti reikalingų iniciatorių skaičių sumažinsime iki 100 tūkstančių. Valstybės ir savivaldybių valdymo aparatą sumažinsime proporcingai pagal gyventojų skaičių administraciniuose vienetuose.

Peržiūrėsime ministerijų funkcijas ir dalį ju perduosime savivaldybėms.

Atstovaujamosios demokratijos principus keisime tiesioginės demokratijos principais: Seimo ir savivaldybių tarybų nariai bus

renkami tiesiogiai tik vienmandatėse rinkimų apygardose ir apylinkėse.

Gyventojai tiesiogiai rinks seniūnus.

Jvesime elektroninę balsavimą internetu įvairaus lygio rinkimuose ir referendumuose.

Mokesčių sistema bus pertvarkyta taip, kad savivaldybėse bus jteisinti municipaliai mokesčiai. Tai bus padaryta ne didinant mokestinę bazę, bet perskirstant mokesčių proporcijas.

Padidinsime savivaldybių savarankiskumą tvarkant žemę, ekonominę infrastruktūrą ir būstą. Suteiksime teisę disponuoti laisva valstybine žeme, tvarkyti ir prižiūrėti bei tiesti rajoninės reikšmės kelius (perduodami ir atitinkamą Kelių priežiūros programos dalį), kartu su privačiais investuotojais plėtosime komunalinio būsto programas (kvartalinė renovacija, įvairių tipų ir paskirčių būstų pritaikymas jaunoms šeimoms, specialistams, socialinėms reikmėms, komercinei nuomai).

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Sakome NE šalyje platinamai šeimai ir tėvystei pavojingai socialinės lyties bei vienos lyties ideologijai ir propagandai.

TEISINGUMO STIPRINIMAS

- *Itvirtinsime Lietuvoje nedalomą pilietinių, politinių, ekonominiių, socialinių, kultūrinių žmogaus teisių visumą. Žmogaus teisės ir pagrindinės laisvės negali būti įgyvendintos be solidarios visuomenės. Kiekvienam bus įgyvendinta teisė j apsaugą nuo skurdo ir socialinės atskirties.*

Problemos:

Įstatymų Lietuvoje pakanka, bet trūksta noro jų laikytis ir juos vykdyti. Teisingumas mūsų šalyje tapo pasirinktinis: vieniems įstatymai galioja, kitiems tie patys įstatymai – ne. Panaikinsime tokią praktiką. Politikai turi pakankamai galimybių įtakoti teisėsaugą. Policijos finansavimas nepakankamas pagal jai patiketas funkcijas.

Sprendimai:

Įteisinsime teisėjų, prokurorų ir vyriausiu-jų policijos komisarų skyrimo tvarką, atsi-žvelgdami į visuomenės nuomonę.

Teismuose įtvirtinsime prisiekusiųjų insti-tuciją kaip būtiną demokratijos institutą nagrinėjant sudėtingas ir visuomeninę reikšmę turinčias baudžiamąjias bylas.

Griežtinsime bausmes už pasikėsinimą į žmogaus gyvybę ir turtą.

Prie savivaldybių tarybų įsteigsiame nepri-klausomas institucijas – Piliečių skundų nagrinėjimo komisijas.

Sudarysime salygas kiekvienam šalies piliečiui dėl jo pažeistų teisių kreiptis į Konstitucinį Teismą. Nutrauksime policijos nuovadų uždarymo procesą. Parengsime detalų rizikos vietų Lietuvoje žemėlapį, pagal kurį, suderinus su vietas savivaldos administraciniams vienetais, bus paskirstomi policijos ištakliai.

Policijos pareigūnams ir ugniagesiams už-tikrinsime šimtaprocentinį viršvalandžių kompensavimą.

Stiprinsime Lietuvos Respublikos valsty-bės sienų apsaugą. Užtikrinsime tinkamąjų kontrolę, apribosime galimybes asme-nims ar kroviniams nelegaliai patekti į šalį. Pasisakome už šalies piliečių nuosavybės bei asmens privatumo apsaugą, prieš ne-pagrįstą privačių pokalbių pasiklausymą ir kitus neteisėtus veiksmus prieš asmenį.

**GRIEŽTINSIME BAUSMES UŽ
PASIKĖSINIMĄ Į ŽMOGAUS GYVYBĘ
IR TURTĄ.**

---

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Už kiekvieną gimusį vaiką – 3000 eurų vienkartinė pašalpa šeimai.

Kiekvienam vaikui kas mėnesį – 100 eurų „vaiko“ pinigų.

Siekdami užtikrinti pakankamą gydytojų specialistų skaičių, įgyvendinsime medicinos studentų vals-tybinę įdarbinimo programą. Studijas baigusiem specialistams bus užtikrintos darbo vietas gydymo įstaigose. Valstybė padengs jų įsikūrimo ir apgyvendinimo išlaidas.

VERSLO INICIATYVOS IR TEISINGAS UŽDARBIS

- Sąžiningai ir gerai dirbančiam žmogui valstybė garantuos teisingą, normalų, garbęs ir orumo nežeminantį minimalų uždarbį. Pasieksime, kad minimalus atlyginimas priklausytų nuo vidutinio šalies atlyginimo ir sudarytų ne mažiau kaip 777 eurus, o vidutinis atlyginimas pasiektų 999 eurus.

Problemos:

Šalyje formuoja aplinka, kurioje nevertinama individuali iniciatyva, vis rečiau imamas savo verslo, jšigali tik labai stambūs ir monopolijas bei oligopolijas kuriantys dariniai; valstybė išnaudoja verslą ir darbdavius, o šie atsigriebia darbuotojų sąskaita; sąžiningas darbas nesukuria prielaidų normaliam pragyvenimui; nekonkurencingi mokesčiai valstybei kuria šešėlj; oficialiai išmokamas minimalus atlyginimas kone kas penktam dirbančiam yra žeminantis dalykas.

Darbo jėgos apmokestinimas Lietuvoje yra vienas didžiausių Europos Sajungoje. Darbdavys už darbo vietą sumoka apie 60 procentų mokesčių nuo uždarbio, kai ES valstybėse tai sudaro iki 45 procentų. Verslas privalo pelno mokesčių, kaip ir PVM, sumokėti valstybei per nustatyta laiką, nepaisant to, kad pirkėjai dar neatsiskaitę.

Sprendimai:

Sąžiningai ir gerai dirbančiam žmogui valstybė garantuos teisingą, normalų, garbės ir orumo nežeminantį minimalų uždarbį. Pasieksime, kad minimalus atlyginimas priklausytų nuo vidutinio šalies atlyginimo ir sudarytų ne mažiau kaip 777 eurus, o vidutinis atlyginimas pasiektų 999 eurus.

Mokestinės prievolės smulkiajam verslui bus sumažintos siekiant įgyvendinti principą "paprasčiau ir greičiau".

Vienas fiksotas mokesčis smulkiajam verslui, jei gaunamos pajamos per metus neviršija PVM mokėtojo ribos.

Verslo liudijimų išdavimas iš karto, suteikiant galimybę verslą vykdyti nemokant mokesčių iš anksto, o mokėjimą atidedant po pajamų uždirbimo.

Smulkiojo verslo apmokestinimas – tik gavus įplaukas. Verslas, kurio metinės pajamos neviršija 60 000 eurų, pelno mokesčių, kaip ir PVM, galės mokėti tik gavęs pinigus, neatsižvelgiant į tai, kada išrašyta sąskaita. Skatinime darbdavius mokėti didesnį nei minimalų darbo užmokesčių, kompenzuojant dalį įmokų SODRAI iš valstybės biudžeto, kai darbo užmokesčis viršija 1

minimalų darbo užmokesčių (iki 2 minimalių darbo užmokesčio dydžių ar gaunant mažas pajamas). Taip mažinant šešėlj mažesne darbdavių mokesčine našta, būtų užtikrintos didesnės darbuotojų pajamos bei socialinės garantijos.

Suteiksime daugiau savarankiškumo savivaldybėms suteikdami teisę pačioms rinkti ir nustatyti su veikla savivaldybėse susijusią rinkliavą, kurias šiuo metu nustato valstybė, dydžius. Taip bus paskatinta pačių savivaldybių iniciatyva padidinti pajamas. Didindami užimtumą ir mažindami nedarbą, parengsime ir įteisinsime vietinių įmonių skatinimo sąlygas, joms dalyvaujant savų probleminiu savivaldybių viešuose konkursuose.

Sukursime teisinę bazę, užtikrinančią maksimalų šalies piliečių dalyvavimą valstybinių įmonių, tokų kaip „Klaipėdos jūrų uostas“, „Lietuvos paštas“, „Lietuvos gelezinkelai“, valstybinis komercinis bankas „Vytis“ ir pan., kapitale bei valdyme.

Kiekvienoje seniūnijoje įsteigsiame vidutiniškai po 100 naujų darbo vietų. Tai 55 tūkstančiai darbo vietų 550 seniūnijų.

VALSTYBĖS FINANSAI IR VISUOMENĖS MOKESČIAI

- Gerokai sumažinsime valstybės išlaidas ir subalansuosime valstybės finansus, tačiau fiskalinės politikos griežtinimas jokiui būdu nebus vykdomas socialiai remtinų žmonių sąskaita.
- Pasieksime, kad pagal mokesčių paprastumą, skaidrumą ir stabilumą Lietuvą taptų viena patraukliausiu šalių investicijoms vietos ir užsienio verslui ir patektų į palankiausiu šalių dešimtuką.

Problemos:

Valstybės finansuose trūksta tvarkos ir noro gyventi pagal pajamas ir planuoti, kaip jas didinti. Gyventojų pajamų mokesčio sistema Lietuvoje šiandien labiausiai turėtų būti orientuota ne į biudžeto surinkimą, bet į ekonomikos skatinimą, esamų darbo vietų išsaugojimą ir naujų kūrimą, socialinės atskirties mažinimą, kvalifikuotos darbo jėgos išlaikymą.

Lietuvos gyventojų apmokestinimo sistemai būdingas ekonominiu atžvilgiu atsilikusios šalies bruožas, kurioje biudžeto pajamos pagrįstos vartojimo mokesčiais. Mūsų šalies biudžete pridėtinės vertės mokesčio (PVM) įplaukos į biudžetą sudaro 2.854.416 mljr. eurų (50 proc.), akcizų mokesčiai – 1.146.29 mljr. eurų, (17 proc.), o gyventojų pajamų mokesčio (GPM) – tik 387.822 mln. (apie 15 proc.). Tai – 2015 m. duomenys. Išsvyčiusių valstybių biudžetų pajamose dominuoja įplaukos iš progresinio gyventojų pajamų mokesčio.

Lietuvoje pagrindinė mokestinė našta užkrauta mažas pajamas gaunantiems gyventojams, kurie vien tik maisto produktams, apmokestinamiems 21 proc. tarifu, išleidžia kone pusę savo pajamų, kai daugumoje ES šalių maisto produktams taikomi gerokai mažesni lengvatiniai tarifai.

Sprendimai:

Gerokai sumažinsime valstybės išlaidas ir subalansuosime valstybės finansus, tačiau fiskalinės politikos griežtinimas jokiu būdu nebus vykdomas socialiai remtinų žmonių sąskaita.

Pasieksime, kad pagal mokesčių paprastumą, skaidrumą ir stabilumą Lietuva tapštų viena patraukliausių šalių investicijoms vietas ir užsienio verslui ir patektų į palankiausių šalių dešimtuką.

Subalansuosime darbo ir kapitalo mokesčius ir įvesime aiškią, paprastą verslo apmokestinimo sistemą, skatinančią mokesčius sumokėti, o ne juos slėpti.

Savivaldos savarankiškumą garantuos municipaliniai mokesčiai.

Įvesime progresinius mokesčius pagal formulę 5-20-35: iki 15 tūkstančių eurų metines pajamas „j rankas“ gaunantiems asmenims GPM būtų tik 5 procentai, nuo 15 iki 30 tūkstančių eurų – 20 procentų, o didesnėms pajamoms – 35 procentai.

Mūsų pasiūlytas mokesčių sistemos modelis būtų gerokai socialiai teisingesnis. Be to, jis iš tiesų pasitarnautų pajamų augimui mažiausiai uždirbančiam sluoksniniui. Savo ruožtu, vartojimas skatintų ekonomiką.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Minimalus mėnesinis atlyginimas 2018 metais Lietuvoje – 777 eurai į „rankas“.

Būtiniausiaiems maisto produktams bus taikomas ne 21, bet tik 9 procentų PVM mokesčis.

Jsteigsimė valstybės valdomą valstybės ar mišraus kapitalo Tautos Banką „Vytis“, į kurį būtų perkeltos visos valstybės, savivaldybių ir kitų iš šalies mokesčių mokėtojų pinigų išlaikomų institucijų sąskaitos. Veikdamas Lietuvos rinkoje, Bankas sudarytų konkurenciją, nuslopingą susiklosčiusias oligopolines užsienio bankų tendencijas, dėl ko sumažėtų paslaugų įkainiai.

Siekdami pritraukti užsienio investuotojus ir skatindami vidaus investicijas, remdamiesi geriausiais pasaulio valstybių pavyzdžiais, teisinę bazę ir ekonomikos valdymo struktūrą sutvarkysime taip, kad Lietuva patektų į laisviausių pasaulio ekonomikų dešimtuką.

Užtikrinsime, kad įstatymai ir kiti teisės aktai, ypač ekonomikos ir finansų srityje, būtų kuo mažiau kaitaliojami.

Suteiksime daugiau savarankiškumo savivaldybėms suteikdami teisę pačioms rinkti ir nustatyti su veikla savivaldybėse susijusią rinkliavą, kurias šiuo metu nustato valstybė, dydžius. Taip bus skatinamas pačių savivaldybių pajamų didinimas savo reikmėms.

Jokių naujų mokesčių automobiliams ar nekilnojamajam turtui.

Iki 20 procentų apribosime būtiniausių maisto produktų antkainio taikymą mažmeninėje produktų prekyboje bei vaisiams.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

9 procentų lengvatinį PVM taikysime ne tik centralizuotai tiekiamai šilumai, bet ir visai šilumos energijos gamybai individualiuose namų ūkiuose.

Panaikinsime jvairių pažymų iš šalies piliečių reikalavimą, įpareigodami jvairias institucijas susistemintus naujausius duomenis gauti iš Valstybės registru.

Jvesime iki 5 procentų apyvartos dydžio solidarumo mokesčių daugiau kaip 100 milijonų eurų per metus apyvartą turintiems mažmeninės prekybos centramis ir komerciniams bankams.

Atsiskaitymo terminai tarp prekybininkų ir perdirlėjų nebus ilgesni kaip 60 dienų. Pasisakome prieš bankų siekius vis labiau apmokestinti mokėjimo kortelių savininkus, ketinimus riboti atsiskaitymus grynaisiais pinigais.

“

UŽTIKRINSIME, KAD ĮSTATYMAI IR KITI TEISĖS AKTAI, YPAČ EKONOMIKOS IR FINANSŲ SRITYJE, BŪTŲ KUO MAŽIAU KAITALIOJAMI.

”

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Nulinis PVM tarifas bus taikomas kūdikių maistui, jų higienos priemonėms, vaikų rūbams bei aalynei.

Per ketverius metus bus atnaujinta 4000 daugiabučių ir visuomeninės paskirties pastatų.

Verslui bus taikomas nulinis mokesčio tarifas reinvestuojamam pelnui.

ENERGETIKA

- Skatinsime elektros energijos gamybą iš atsinaujinančių energijos išteklių statydami vėjo elektrines, mažas hidroelektrines ir vietinj kurq naudojančias termofikacines elektrines.
- Siekdam i mažinti šilumos kainas, pertvarkysime esamas katilines, skirtas šilumos gamybai, pritaikydam jas deginti vietinj kurq (medienq, šiaudus, durpes, biodujas ir kt.), skatindami reali kuro rūsių ir šilumos gamybos būdų konkurencijq, kuri sumažintų brangaus kuro importq.

Problemos:

Energetikos problemos mūsų šalyje buvo ir liko per daug politizuotos. Nepaisant įgyvendintų projekty, šalies energetika gali būti pažeidžiama ir valdoma iš užsienio valstybių.

Kai kurie sprendimai yra ekonomiškai nepasiteisinę, o kiti sprendimai (pvz., dėl Visagino AE statybos apsisprendimo) yra vilkinami.

PVM centralizuotai šilumai ir necentralizuotai gaminamai šilumai skiriasi 12 procentų. Tai socialiai neteisinga.

Valstybėje neskatinama atsinaujinančios energijos gamyba ir jos vartojimas.

Šilumos kainų nustatymo metodikos rengimo, tvirtinimo ir vykdymo kontrolės funkcijos yra vienos institucijos rankose.

Sprendimai:

Valstybė imsis iniciatyvos ir, sutvarkydama supirkimo kainas, garantuos atsinaujinančios energetikos (vėjo, vandens, biomasės energetikos, geoterminio šildymo) gamybą bei tiekimą šalies gyventojams, ja keičiant brangų jvežtinį kurą.

Skatinsime elektros energijos gamybą iš atsinaujinančių energijos išteklių statydamis vėjo elektrines, mažas hidroelektrines ir vietinį kurą naudojančias termofikacines elektrines.

Siekdami mažinti šilumos kainas, pertvarėsime esamas katilines, skirtas šilumos gamybai, pritaikydami jas deginti vietinį kurą (medieną, šiaudus, durpes, biodujas ir kt.), skatindami realią kuro rūšių ir šilumos gamybos būdų konkurenciją, kuri sumažintų brangaus kuro importą.

Mažinsime šilumos nuostolius perdavimo tinkluose, keisdami susidėvėjusius vamzdynus ir izoliaciją. Bus pakeista 500 km senų vamzdynų ir įrengta 50 km naujų.

Uždrausime šilumos tiekimo įmones kontroliuojančioms institucijoms šilumos ūkio ar jo dalies valdymo teises perduoti ūkio subjektui nuomos, koncesijos ar kitų val-

dymo perdavimo sutarčių pagrindu, o išnuomotą šilumos ūkį sugrąžinsime į savivaldybių rankas.

Įstatymais įtvirtinsime, kad valstybėje ne mažiau kaip 50 procentų šilumos gamybos pajėgumų priklausytų valstybei.

Apribosime Kainų komisijos sprendimus vienašališkai nustatyti šilumos kainas.

Panaikinsime apskaitos prietaisų patikrų monopolij, neleisime jų atligli paslaugų tiekėjams ir su jais susijusioms įmonėms.

Atskirsime šilumos kainų nustatymo metodikos rengimo, tvirtinimo ir vykdymo kontrolės funkcijas. Jos bus paskirstytos skirtingoms, tarpusavyje nesusijusioms ir nepavaldžiom, institucijoms.

Plėtosime ir toliau stiprinsime valstybinę daugiabučių namų ir visuomeninės paskirties pastatų renovacijos programą. Per ketverius metus bus atnaujinta 4000 daugiabučių ir visuomeninės paskirties pastatų.

9 procentų lengvatinį PVM taikysime ne tik centralizuotai tiekiamai šilumai, bet ir visai šilumos energijos gamybai individualiuose namų ūkiuose.

LIETUVYBĖ IR PATRIOTIŠKUMAS

- Valstybė finansiškai rema visus žmones, organizacijas bei bendruomenes, kurios saugo, puoselėja ir propaguoja tradicinį Lietuvos gyvenimo būdą, jos kultūrą bei tradicijas ir papročius.

Problemos:

Globalizacijos procesai naikina valstybių savarankiškumą, niveliuoja tautas. Nacionaliniai ir tautiniai siekiai vertinami neigiamai, traktuojami kaip kraštutinis nacionalizmas.

Šalyje propaguojama Europos Sajungos federalizacijos idėja, skatinamos lietuvių kultūrai svetimos tradicijos.

Sprendimai:

Sukursime ir įgyvendinsime valstybės finansuojamas etnografinių šalies regionų stiprinimo programas.

Sustiprinsime kitų tautų atstovų, gyvenančių Lietuvoje, pilietinę integraciją, puose-lėdami ir jų tautinę kultūrą.

Sustiprinsime Lietuvos istorijos, jos kultūros asmenybių populiarinimo veiklą.

Valstybė finansiškai rems visus žmones, organizacijas bei bendruomenes, kurios saugo, puoselėja ir propaguoja tradicinį Lietuvos gyvenimo būdą, jos kultūrą bei tradicijas ir papročius.

Sieksime, kad lietuvių kalba, kaip nacionalinės vienybės ir tautų, gyvenančių Lietuvoje, integracijos pagrindas, būtų gerbiamai bei propaguojama.

Diena Lietuvos Seime, Vyriausybėje, savivaldybėse, kariuomenėje, mokyklose ir universitetuose prasidės Lietuvos himnu. Užtikrinsime, kad Lietuvos ginkluotąsias pajėgas kartu su rezervu ir savanoriais sudarytų ne mažiau kaip 1 procentas šalies gyventojų, būtų pakankami ištakliai karriuemenei, kad mūsų šalies žmonės galėtų gyventi saugiai ir būtų laisvi.

**SUKURSIME IR ĮGYVENDINSIME
VALSTYBĖS FINANSUOJAMAS
ETNOGRAFINIŲ ŠALIES REGIONŲ
STIPRINIMO PROGRAMAS.**

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Motinystės (tėvytystės) išmoką valstybė garantuos 3 metus tokiomis proporcijomis: pirmaisiais metais – 100 proc., antraisiais – 70 proc., trečiaisiais – 50 proc. atlyginimo.

Valstybė finansiškai rems visus žmones, organizacijas bei bendruomenes, kurios saugo, puoselėja ir propaguoja tradicinį Lietuvos gyvenimo būdą, jos kultūrą bei tradicijas ir papročius.

EMIGRACIJA IR IMIGRACIJA

- Lietuvoje emigracija nėra pripažystama kaip epochinio masto socialinė problema ir nacionalinė nelaimė. Ką jau ir sakyti apie stresą ir išgyvenimus kiekvienos šeimos ar pavienio žmogaus, paliekančių namus be vilties čia sugržti. Emigraciją savo dramatiškomis pasekmėmis jau yra palietusi kone kiekvieną šeimą šalyje.
- „Atgal į Tėvynę“ programoje grįžantiems iš emigracijos numatysime finansines paskatas – po 5 tūkstančius eurų.
- Griežtinsime bausmes už pasikėsinimą į žmogaus gyvybę ir turta.

Problemos:

Valstybės ekonominė ir socialinė politika neskatina grįžti emigravusių lietuvių bei sudaro prielaidas emigracijos mastams augti.

ES kvotų politika ir aktyvus jos vykdymas Lietuvoje sudaro prielaidas saugumo valstybėje mažėjimui, galimų nacionalinių konfliktų židinių atsiradimą.

Sprendimai:

Sieksime su ES iš naujo derėtis dėl Lietuvai nustatytos migrantų priėmimo kvotos.

Nesutiksime su naujomis kvotomis ar bet kokiomis kitomis migrantų perskirstymo programomis.

Pritarsime tik tokiai prieglobsčio sistemai, kuri prieglobsčio prašytojus apsimetėlius ir ekonominius migrantus išsiūs atgal. Lietuva padės tik tiems prieglobsčio prašytojams, kurie tikrai yra persekiojami.

Atvykusiu imigrantų reikalaujame viešumoje laikytis visų šalies įstatymų, vienos taisyklių, praktikos ir papročių.

Kiekvienas migrantas, kuris atsisako mokytis lietuvių kalbos, nepaiso šalies įstatymų arba neužsidirba pragyvenimui, privalės

pats palikti Lietuvą.

Nemokamai, bet be teisės perleisti kitiems, panaudai su galimybe vėliau išsipirkti su teiksime valstybės žemės ūkio paskirties žemę tiems, kurie imtų ją dirbti ir statytusi gyvenamajį būstą.

**„ATGAL Į TĖVYNĘ“ PROGRAMOJE
GRĮŽANTIEMS IŠ EMIGRACIJOS
NUMATYSIME FINANSINES PASKIRTIES –
PO 5 TŪKSTANČIUS EURŲ.**

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

I diegsmi ir įgyvendinsime pirmojo būsto įsigijimo programą jaunoms šeimoms, suteikdami lengvatines jo kreditavimo sąlygas.

Valstybės parama – tik nuosavybės teise ne daugiau kaip 500 ha žemės ūkio paskirties žemę turintiems arba jų nuomojantiems asmenims.

Mažindami gydytojų ir medicinos personalo biurokratinio darbo krūvį, visą medicininę dokumentaciją perkelsime į elektroninę erdvę.

ŠEIMA, MOTINYSTĖ IR TĖVYSTĖ

- Šeima yra pagrindinė socialinė institucija, todėl jos saugojimas bei vientisumo išlaikymas bus ne tik asmens ar bendruomenės reikalas, bet ir valstybės institucijų pareiga.
- Itvirtinsime nacionalinėje teisėje socialinių bei ekonominių šeimos garantijų sistemą.

Problemos:

Prastėjanti demografinė situacija ir mažėjantis gimstamumas. Atsainus valstybės požiūris į motinystę, motinas ir tėvus bei vaikystę. Pakankamų priežiūros bei rūpesčio vaikais salygų nesudarymas tėvams. Vaikų gimstamumo neskatinanti valstybės politika. Šiandien yra iškilęs realus pavojuς mūsų šeimos ateičiai.

Sprendimai:

Vienkartinė vaiko gimimo pašalpa sudarys 5 tūkstančius eurų. Kiekvienam vaikui per mėnesį iki 18 metų bus mokami „vaiko“ pinigai, kurie sudarys 100 eurų.

Tris ir daugiau vaikų auginančioms šeimoms bus taikomas lengvatinis 10 proc. Gyventojų pajamų mokesčio tarifas.

Motinystės (tėvystės) išmoką valstybė garantuos 3 metus tokiomis proporcijomis: pirmaisiais metais – 100 proc., antraisiais – 70 proc., trečaisiais – 50 proc. atlyginimo. Jdiegsime ir įgyvendinsime pirmojo būsto įsigijimo programą jaunoms šeimoms, suteikdami lengvatines jo kreditavimo sąlygas.

Valstybės atkūrimo šimtmečiui pastatysime 100 naujų daugiabučių jaunoms šeimoms.

Tėvai, auginantys 3 ir daugiau vaikų iki 14 metų ar neįgalų vaiką, gaus papildomas septynias dienas kasmetinių mokamų atostogų.

Valstybės lėšomis finansuosime mažas pajamas (mažiau kaip 60% nuo vidutinių mėnesio pajamų).

Tėvai galės turėti lankstesnį darbo grafiką, ty, dirbtį trumpiau (ne tuo pačiu dienos metu) pasibaigus motinystės ar tėvystės atostogoms iki vaikui suka 7 metai.

Įtvirtinsime nacionalinėje teisėje socialinių bei ekonominų šeimos garantijų sistemą. Valstybė garantuos, jog vaikų ir jaunimo ugdymo bei švietimo sistema būtų grindžiama krikščioniškosios kultūros tradicija.

TĖVAI, AUGINANTYS 3 IR DAUGIAU VAIKŪ IKI 14 METŪ AR NEĮGALŪ VAIKĄ, GAUS PAPILDOMAS SEPTYNIAS DIENAS KASMETINIŲ MOKAMŲ ATOSTOGŲ.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Tėvai, auginantys 3 ir daugiau vaikų iki 14 metų ar neįgalų vaiką, gaus papildomas septynias dienas kasmetinių mokamų atostogų.

Privalomo sveikatos draudimo mokesčių politiką formuosime taip, kad 3 procentus lėšų iš šiuo metu mokamų 6 procentų nuo darbo užmokesčio Lietuvos piliečiai galėtų kaupti savo asmeninėse sąskaitose ir šiuos pinigus gydymo reikmėms galėtų panaudoti pagal savo poreikius.

MOKYKLA, UNIVERSITETAI, KOLEGIJOS IR IŠSILAVINIMAS

- Atsigrešime į tautinės mokyklos koncepciją, kurdami valstybės pasididžiavimų ir tikru patriotizmu pagrįstas ugdymo programas.
- Atkursime mokytojo autoritetą. Itvirtinsime nediskutuotiną nuostatą mokykloje: pirmiau pareigos, o tada ir teisės. Mokytojo ir moksleivio santykiai pagal principą – pagarba už pagarbą.

Problemos:

Egzaminų pagrindinėse mokyklose ir gimnazijoje eksperimentai, kurie kasmet kelia stresa; universitetų programų didėjimas, pačių universitetų ir kolegijų pasirengimo ir studentų parengimo kokybės klausimas; ugdymo sistemos formalizavimas, popamokinės veiklos formalus organizavimas bei nepakankamas jos finansavimas; neracionalus ugdymo įstaigų patalpų panaudojimas; švietimo dokumentacijos perteklius; mikroklimato ugdymo įstaigose situacija ir vaikų auklėjimo galimybių disproporcija dėl teisinių suvaržymų; patyčių prieš vaikus ir prieš mokytojus problematika; profesinio mokymo problematika.

Europos Komisijos parengtoje Lietuvos ataskaitoje 2016 m. išskiriamos šios pagrindinės švietimo problemos:

- Prasti mokymosi rezultatai (mokiniai pagrindiniai gebėjimai: skaitymas, matematika);
- Neužtikrinama aukšta mokymo kokybė (mokytojai);
- Nedidelis dalyvavimas ankstyvajame ugdyme;
- Darbo jėgos kokybės gerinimas – nedidelis profesinio rengimo ir mokymo programų derėjimas su darbo rinkos poreikiais;
- Nedidelis suaugusiųjų dalyvavimas švietime.

Taip pat išskiriamos šios pagrindinės aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų bei inovacijų srityčių problemos:

- Aukštojo mokslo kokybės ir inovacijų rezultatų trūkumai;
- Mokslo ir studijų institucijų neveiksmingas ištaklių naudojimas;
- Mokslo ir studijų institucijoms trūksta aiškių paskatų kurti inovacijas ir bendradarbiauti su įmonėmis
- Neadekvati ir suskaidyta mokslinių tyrimų ir inovacijų politika ir prasta valdymo sistema, nes atsakomybę dalinasi dvi ministerijos

“

MENKI ĮMONIŲ INOVACIJŲ ĮSISAVINIMO GEBĖJIMAI, TRŪKSTA SU INOVACIJŲ PAKLAUSA SUSIJUSIŲ PRIEMONIŲ; VALSTYBĖJE AKCENTUOJAMOS MOKSLINIAIS TYRIMAIS GRĮSTOS INOVACIJOS, NORS MOKSLINIŲ TYRIMŲ VYKDYTOJŲ SKAIČIUS YRA RIBOTAS.

”

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Tėvai, auginantys 3 ir daugiau vaikų iki 14 metų ar neįgalų vaiką, gaus papildomas septynias dienas kasmetinių mokamų atostogų.

Sprendimai:

Atsigrešime į tautinės mokyklos konцепciją, kurdami valstybės pasididžiavimų ir patriotizmu pagrįstas programas.

Diena mokykloje bus pradedama Lietuvos himnu.

Reformuosime šalies universitetus ir kolegijas, sukurdami savarankiškas, stiprią ir konkurencingą specializaciją turinčias ugdymo įstaigas.

Mokslo įstaigu sistemą reformuosime taip, kad daugiausia dėmesio ir lėšų būtų skiriama giliams tradicijoms ir kvalifikuotus mokslininkus turinčioms sritims.

Skatinsime mažų pradinių mokyklų išsauojimą ir naujų mokyklų – daugiafunkci-

nių centrų, kurie gali vykdyti ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ir kitas neformaliojo vaikų bei suaugusiųjų švietimo programas, sudaryti salygas teikti vėlesnės bendruomenei reikalingas kultūros, socialines ir kitas paslaugas, steigimą kaimo vietovėse.

Gyvenviečių ir miestelių, turinčių iki 500 gyventojų, mokyklos mokinio krepšelio finansavimui taikysime 2 kartus didesnį koeficientą.

Atkursime mokytojo autoritetą. Jtvirtinsime nediskutuotiną nuostatą mokykloje: pirmiau pareigos, o tada ir teisės. Mokytojo ir moksleivio santykiai pagal principą – pagarba už pagarbą.

Optimizuosime vidurinių mokyklų tipų skaičių, sumažinsime mokymo programų skaičių.

Supaprastinsime profesinio rengimo sistemą, gerokai sutrumpindami mokymo kursą bei sudarydami galimybę per 3 - 6 mėnesius įgyti darbininkiską specialybę.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Skatinsime individualaus atskiro būsto renovaciją, sieksime, kad valstybė savininkui grąžintų renovacijos metu įsigytų medžiagų ir statybos darbų pridėtinės vertės mokesčių.

Pasisakome prieš bankų siekius vis labiau apmokestinti mokėjimo kortelių savininkus, ketinimus riboti atsiskaitymus grynaisiais pinigais.

Mes siūlome:

Kokybiškas ir prieinamas ikimokyklinis ugdymas. Priešmokyklinio ugdymo plėtra Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2014 m. 90,8 proc. 4–6 metų amžiaus vaikų dalyvavo ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme. 2016 metais įteisinamas privilomas priešmokyklinis ugdymas vaikams, kuriems tais kalendoriniai metais sueina 6-eri metai. 2015 m. savivaldybės ruošdamosi visiems būsimiems šešiamečiams sudaryti galimybes dalyvauti priešmokykliniame ugdyme įsteigė 151 naują priešmokyklinę ugdymo grupę.

Ypatingą dėmesį skirsime vaikų kokybiškam ikimokykliniam ugdymui, kuris būtų prieinamas kiekvienam vaikui nuo 1,5 metų, siekdam i sudaryti tinkamas galimybes šeimai ugdyti vaikus ir būti naudingiems visuomenei:

- Nuo 2018 m. įteisinsime privaloną neformalųjį ikimokyklinį ugdymą vaikams nuo 4 metų;
- Siūlysime įvairias ikimokyklinio ugdymo formas ir programas (Marijos Montesori, Valdorfo, Gerrosios pradžios ir kt.)
- Tęsime ikimokyklinio ugdymo įstaigų renovaciją ir modernizavimo programas, ypatingą dėmesį skirdami regionams, statysime naujas ikimokyklinio ugdymo įstaigas Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje;
- Padidinsime ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtojų ir mokytojų atlyginimą iki analogiškų bendrojo ugdymo mokytojų atlyginimų.
- Sukursime palankias sąlygas organizuoti priešmokyklinio ugdymo grupes ugdymo įstaigose, kur vaikai gautų tinkamą ugdymą ir priežiūrą visą darbo dieną.
- Įsteigsime auklėtojo padėjėjėjo etatus vaikams su specialiais ugdymos poreikiais, ypatingą dėmesį skirsime neįgaliųjų vaikų ikimokykliniam ugdymui.
- Sukursime palankias sąlygas vaikams su autizmo spektro sutrikimais ankstyvajai ugdymo intervencijai.

Bendrasis ugdymas atitinkantis ES standartus, kurio pagrindą sudaro pilietinis-tautinis potencialas. Bendrojo ugdymo planai numato mokinį ugdymo(si) turinj, tačiau dažnai vaikams trūksta socijalinių-emocinių gebėjimų ir kompetencijų, kas sąlygoja ir akademinių pasiekimų mažėjimą. Ugdymo planai turi orientuotis ne tik į aukščiausius pasiekimus, bet ir į bendruju vaiko gebėjimų plėtrą.

Nuo 2016 m. rugsėjo 1 d. iki 5 proc. didės algos mažiausius koeficientus turintiems pedagogams,

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Programa „Atgal į Tėvynę“ – vienkartinė 5 tūkstančių eurų išmoka gržtantiems iš emigracijos. Sugržusiems suteiksime valstybinę žemę būsto statybai.

Atsiskaitymo terminai tarp prekybininkų ir perdirbėjų nebus ilgesni kaip 60 dienų.

kad būtų pasiektas koeficientų vidurkis. Nuo 2017 m. sausio 1 d. bus panaikintos koeficientų „žirklės“ ir atlyginimai visiems mokytojams bus skaičiuojami pagal maksimalius koeficientus. Algos vidutiniškai 5 proc. augs tiems, kurie tokį koeficientų neturėjo, o tai sudaro 97 proc. visų mokytojų, 93 proc. darželio auklėtojų, 95 proc. pagalbos mokiniui specialistų.

Programa numato, kad 2018 m. sausio 1 d. pagaliau 5 proc. didės algos visiems be išimties pedagogams. Tiek pat jos bus keliamos ir 2019 m., ir 2020 m. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogams algos didės po 15 proc., kad jų darbo užmokestis priartėtų prie mokytojų algų. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogams keistysi ir darbo savaitės sandara: mažėja kontaktinių valandų (2019 m. - 2 val., 2020 m. - 1 val.) ir didėja nekontaktinių (2019 m. – 1 val., 2020 m. – 2 val.)

Šiai programai įgyvendinti kasmet reikės nuo kelių iki kelių dešimčių milijonų eurų – iš viso beveik 196 mln. eurų per 5 metus.

2014-2015 mokslo metais pagal bendrojo ugdymo programą mokėsi 344 718 mokiniai visose bendrojo ugdymo mokyklose. 2015-2016 mokslo metais – 335 202 mokinų visose bendrojo ugdymo mokyklose. Šiais mokslo metais į mokyklas ateis 7 tūkst. pirmokų mažiau negu pernai.

Taigi mes:

- Pakeisime bendrojo ugdymo planų turinį pagal mokinų poreikius, jvesdami daugiau praktinės mokslu grįstos informacijos, siekdami ugdyti socialines-emocines vaikų kompetencijas ir suteikti tiek dalykinį, tiek bendrujų įgūdžių.
- Įtrauksime į ugdymo planus privalomajam mokymui sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei pa-sirengimo šeimai programą, pilietiškumo-tautiškumo bei patriotiškumo ugdymo programą, etnokultūrinio ugdymo programą, siekdami stiprinti vaikų žinias, atsparumą rizikingam elgesiui, smurto patyčių prevencijai, psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijai.
- Pertvarkysime vadovėlių mokykloms leidybos tvarką, teikdami prioritetus mokslininkų pasirinkimui, bet ne leidyklų apsisprendimui, kaip nustato šiuo metu galiojanti tvarka.
- Sudarysime sąlygas mokinį su specialiaisiais ugdymosi poreikiais ir neigaliu碌ems inkliuziniams

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Seniūnijoje įsteigsime vidutiniškai po 100 darbo vietų.

Valstybės atkūrimo šimtmečiui pastatysime 100 naujų daugiabučių jaunomų šeimoms.

Švietimo, sveikatos, kultūros, socialinių paslaugų specialistams bus apmokamos kelionės išlaidos į darbo vietą kaimiškuose rajonuose.

ugdymui, siekdami užtikrintos švietimo pagalbos komandos darbo individualiai su vaiku ir jo šeima.

- Stiprinsime specialaus ugdymo mokyklų veiklą, akcentuodami kompleksines švietimo, sveikatos priežiūros ir socialinės pagalbos paslaugas prieinamas kiekvienam vaikui ir šeimai.
- Sudarysime negasdinančią egzaminų sistemą, pirmenybę teikdami kaupiamomojo balo įvertinimui, kas sudarytų palankesnes sąlygas stojimui į aukštąsias mokyklas ir profesinio mokymo tēstinumui.
- Sudarysime sąlygas mokytojams kelti kvalifikaciją ne rečiau kaip kartą per dvejus metus, apmokēdami kvalifikacijos kėlimo išlaidas.
- Iđiegsime klasės krepšelio finansavimo metodiką.

Švietimo pagalbos sistemos plėtra

Savivaldybėse neišplėtotos kompleksiškai teikiamos švietimo pagalbos, socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugos (toliau – kompleksiškai teikiama pagalba), todėl specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių, socialinės rizikos šeimose augančių, socialinę atskirtį patiriančių vaikų nuo gimo iki 18 m. (turintiems didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių – iki 21 metų) ir jų tėvams (globėjams, rūpintojams) laiku nesuteikiama reikalinga pagalba.

Savivaldybėje esančios įstaigos, kurios dirba su vaikais ir šeimomis, nepakankamai dalinasi informacija. Nesant šios kompleksiškai teikiamos pagalbos arba nesant tarpinstitucinio jos koordinavimo, toliau auga skurde gyvenančių, smurtą, išnaudojimą artimiausioje aplinkoje patiriančių, vartojančių alkoholį, tabaką, psichoaktyvias medžiagas, turinčių psichinės sveikatos problemų vaikų skaičius, didėja skirtumai tarp mokiniių galimybių siekti gerų mokymosi rezultatų, susiformuoti pozityvius socialinius įgūdžius. Koordinuota kompleksiškai teikiama pagalba kuo arčiau vaiko gyvenamos vietos leistų sumažinti vaikų, kurie šiuo metu patenka į vaiko minimalią ir vidutinę priežiūrą, laikiną ar nuolatinę globą, speciališkias mokyklas su bendrabučiais, vaikų socijalizacijos centrus, skaicių. Ryškėja tendencija nukreipti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius ugdyti specialiosios paskirties įstaigose su bendrabučiais. Specialiosios mokyklos/

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Konstituciniu įstatymu įtvirtinsime, kad pensijos negali būti mažinamos jokiais sprendimais.

Pensijai pasiekti reikalingą amžių sutrumpinsime nuo 65 iki 63 metų.

Valstybėje skatinsime ir kompensuosime atsinaujinančios energijos gamybą: vėjo ir saulės jėgainių, geoterminio šildymo įrengimų namų ūkiuose.

ugdymo centrai, kuriuose yra sutelkta daug didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių (ypač turinčių elgesio ir emocijų sutrikimų), nepajėgūs užtikrinti kokybiškų ugdymo ir gyvenimo sąlygų, apsaugoti nuo smurto ir išnaudojimo. 2015 – 2016 mokslo metais specialiosios paskirties savivaldybių ir valstybės pavaldumo 47 bendrojo ugdymo mokyklose buvo ugdomi net 3877 mokiniai.

Akivaizdus švietimo pagalbos trūkumas vaikams su specialiais ugdymosi poreikiais turėtų būti skubiai pašalintas, siekiant inkliuzinio ugdymo visiems vaikams.

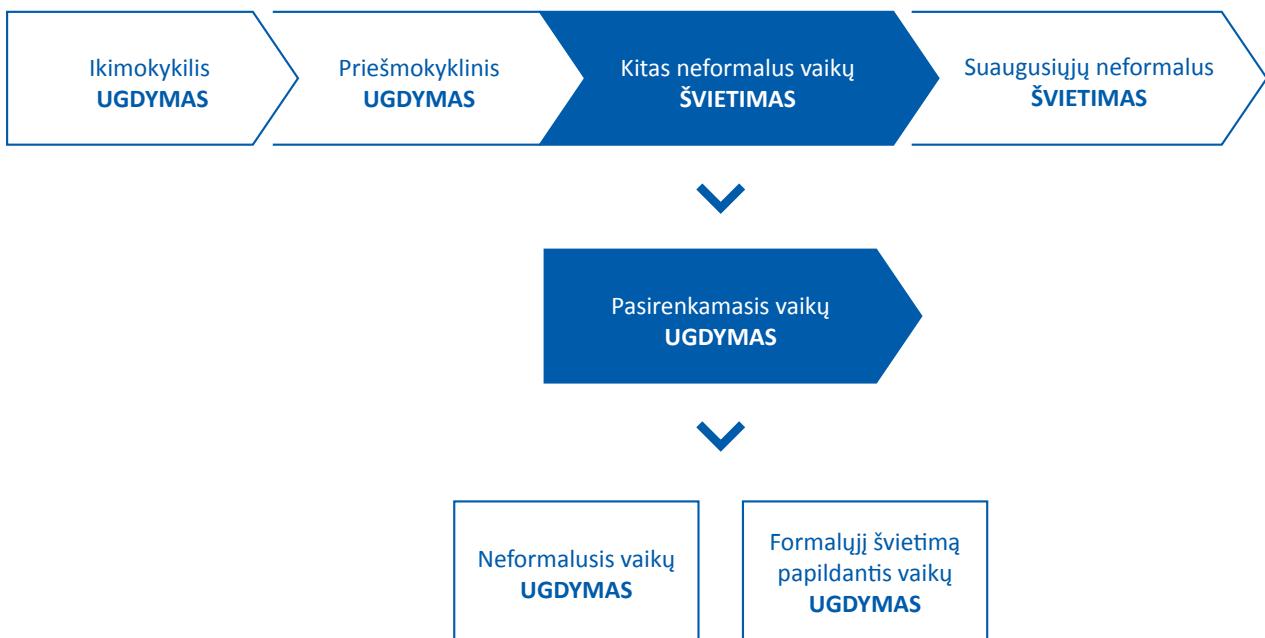
Taigi mes:

- Sumažinsime specialiojo ugdymo įstaigose esančių vaikų skaičių, gerinsime jose teikiamų paslaugų ir pagalbos kokybę, ypatingą dėmesį skirsime personalo parinkimui ir jo kompetencijų plėtojimui.
- Laipsniškai pertvarkysime specialaus ugdymo įstaigas į universalius centrus, kurie teiktų kokybiškas švietimo pagalbos ir ugdymo, sveikatos priežiūros, socialines paslaugas.
- Sieksime didesnio specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų ugdymo ir kompleksiškai teikiamos pagalbos priartinimo prie vaikų gyvenamos vietas, peržiūrėdami ir atnaujindami pedagoginės psichologinės pagalbos teikimo modelį, stiprindami pagalbos teikimą bendrojo ugdymo mokyklose, didindami švietimo pagalbos specialistų skaičių.
- Patobulinsime pedagoginės-psichologinės pagalbos tinklą, sukurdami palankias sąlygas švietimo pagalbos specialistams: specialiesiems pedagogams, logopedams, psichologams, socialiniams pedagogams, sveikatos priežiūros specialistams teikti paslaugas vaikui, šeimai, mokytojui. Psichologinė ir pedagoginė pagalba bus prieinama kiekvienam vaikui, mokytojui bei tėvams.
- Parengsime tikslines saugios mokyklos prevencines programas, stiprinančias vaikų sveikatą ir socialinį bei emocinį atsparumą, sukursime palankias įgyvendinimo sąlygas.
- Sudarysime sąlygas švietimo pagalbos specialistams: specialiesiems pedagogams, logopedams, psichologams, socialiniams pedagogams, sveikatos priežiūros specialistams – kelti kvalifikaciją ne rečiau kaip kartą per dvejus metus, apmokédami kvalifikacijos kėlimo išlaidas.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Kiekvienam pensininkui bus garantuota pensija, ne mažesnė negu 60 procentų vidutinio šalies darbo užmokesčio. Pensijos bus indeksuojamos proporcingai jo augimui.

Neformalusis švietimas

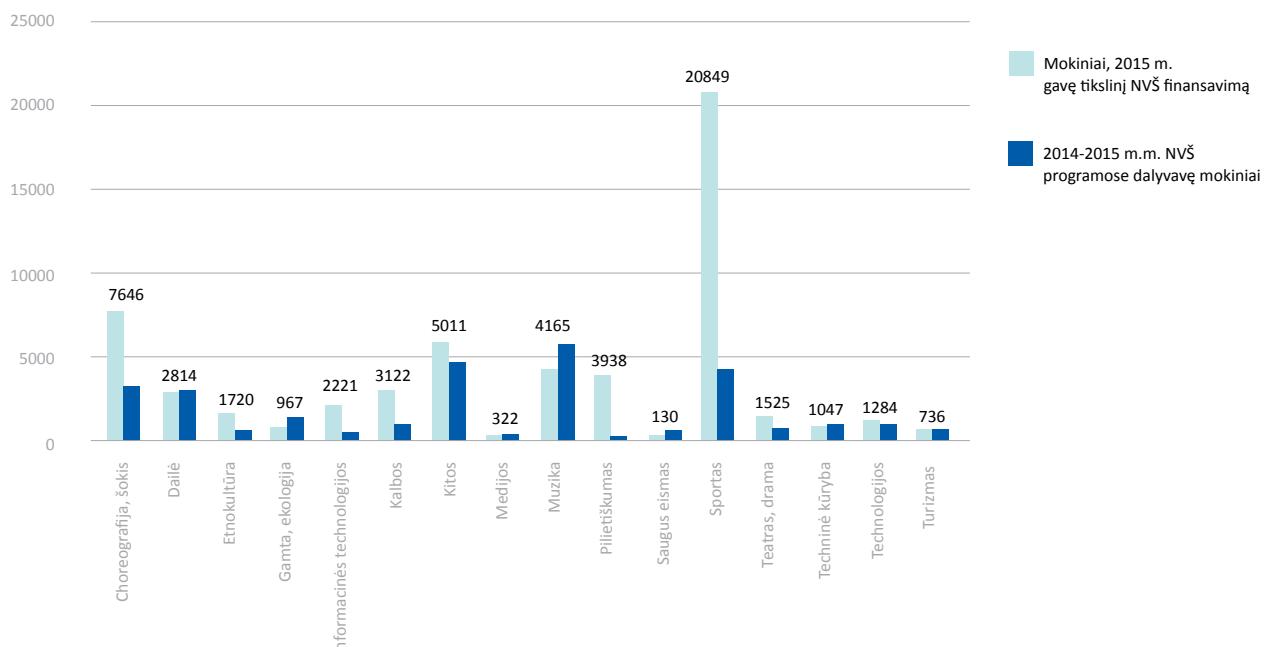

Lietuvoje veikia 292 Neformaliojo vaikų švietimo (toliau – NVŠ) mokyklos ir formalujų švietimą papildančio ugdymo mokyklos, 106 meno krypties mokyklos (44 proc.); 69 sporto krypties mokyklos (29 proc.); 39 jaunimo, moksleivių klubai, kūrybos, laisvalaikio centrai ir pan. (16 proc.); 10 turizmo, gamtos, techninės kūrybos centrų; 5 daugiafunkciai centrai; 8 kitos NVŠ institucijos. Dabartinis NVŠ mokyklų tinklas savivaldybėse netolygus: mokyklas lanko nuo 3 iki 68 proc. savivaldybės vaikų. Neformaliajam vaikų švietimui skiriamas finansavimas savivaldybėse netolygus, galimybės lankytis neformaliojo švietimo užsiėmimus priklauso nuo savivaldybės, kurioje vaikas gyvena. Mokinį poreikiai tenkinami iš dalies, yra pasiūlos ir paklausos disproporcija, neformaliojo vaikų švietimo veiklų pasirinkimai nesubalansuoti (vyrauja muzika ir sportas, užsiėmimai jaunesnio amžiaus vaikams ir pan.). Neformaliojo vaikų švietimo mokyklų pastatai yra nerenovuoti, neatnaujinama ugdymo bazė. Savivaldybės nepajėgios be valstybės pagalbos spręsti neformaliojo vaikų švietimo tinklo plėtros klausimų.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Kartu su privačiu verslu parengsime ir įgyvendinsime Kelionių programą seniorams, kiekvienais metais sudarydami sąlygas susipažinti su Lietuvos kultūros bei poilsio objektais.

Mokiniaių skaičiaus pokytis pagal NVŠ kryptis

2016 m. Lietuvoje veikia 56 Trečiojo amžiaus universitetai. Eurostat duomenimis, Lietuvoje mokymosi visą gyvenimą rodiklis (dalyvavimas mokymesi per paskutines 4 savaites) tarp 25-64 metų gyventojų svyruoja tarp 5,2- 5,7 proc., (Europos Sąjungos vidurkis 2013 m. – 10,5 proc.) ir pagal šį rodiklį lenkiamos tik septynios ES šalys (Bulgarija, Graikija, Kroatija, Vengrija, Lenkija, Rumunija ir Slovakija).

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Ivesime progresinius mokesčius pagal formulę 5-20-35: iki 15 tūkstančių eurų metines pajamas gaunantiems asmenims Gyventojų pajamų mokesčis būtų tik 5 procentai, nuo 15 iki 30 tūkstančių eurų – 20 procentų, o didesnėms pajamoms – 35 procentai.

Igyvendinsime valstybinę žuvivaisos programą, skatiname žuvininkystę Lietuvoje.

Pasieksime, kad iki 20 procentų Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų kasmet būtų skirti rajoninių žvyrkelių asfaltavimui.

Taigi mes:

- Sudarysime sąlygas kiekvienam vaikui gauti neformaliojo švietimo paslaugą pagal poreikį, skirdami kiekvienam vaikui ne mažiau 20 eurų per mėnesį neformaliojo švietimo veiklai.
- Sudarysime galimybes vaikams rinktis poreikius atitinkančią veiklą ir tobulinsime jos kokybę, skatindami tarpinstitucinį bendradarbiavimą.
- Sudarysime galimybes mokytis visą gyvenimą nuo gimimo iki senatvės, kurdamai jvairias ugdymo formas ir skirdami tikslinį finansavimą neformaliojo švietimo suaugusiųjų veikloms.
- Pratęsime neformaliojo krepšelio, kuris sudarytų ne mažiau kaip 20 eurų per mėnesį, išmokas kiekvienam vaikui vasaros edukacijai ir poilsiuui apmokėti.
- Sudarysime sąlygas neformaliojo švietimo mokytojams kelti kvalifikaciją ne rečiau kaip kartą per dvejus metus, apmokédami kvalifikacijos kėlimo išlaidas.

Profesinio mokymo kokybės gerinimas ir tinklo optimizavimas. Mokslo ir verslo bendradarbiavimas.

Darbo jėgos kokybės gerinimas yra svarbus veiksny, derinant profesinio rengimo ir mokymo programas su darbo rinkos poreikiais. Europos Komisijos lėšomis Lietuvoje vykdomas regioninių suaugusiųjų švietimo koordinatorių tinklo plėtros projektas, kurio dalyviai – savivaldybėse paskirti neformaliojo suaugusiųjų švietimo politikos įgyvendintojai. Jiems yra teikiamas informacinė, koordinacinė ir metodinė pagalba, organizuojami mokymai.

Taigi mes:

- Stiprinsime sektorinių centrų veiklą, įgalindami siekti praktinės veiklos rezultatų bendradarbiaujant su verslo įmonėmis.
- Sudarysime sąlygas darbdaviams formuoti poreikį specialistams, skirdami tam tikslinį finansavimą iš valstybės biudžeto ir verslo įmonių, kas garantuoja kvalifikuoto specialisto atėjimą į darbo rinką.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Itvirtinsime vieningą minimalių pajamų kriterijų vienam asmeniui – bet kuri išmoka pajamų neturinčiam asmeniui sudarys ne mažiau kaip 200 eurų.

Skirsimė ne mažiau kaip 80 mln. eurų melioracijos įrenginių remontui ir atnaujinimui. Itrauksime žemdirbių, vietos savivaldos atstovus į melioracijos darbų planavimo bei jų priėmimo–perdavimo procedūras.

Iki 20 procentų apribosime būtiniausių maisto produktų antkainio taikymą mažmeninėje produktų prekyboje bei vaistams.

Aukštojo mokslo prieinamumas ir kokybė. Mokslinių tyrimų, inovacijų ir technologijų skatinimas ir kokybės užtikrinimas

Aukštasis mokslas turi su kokybės ir inovacijų rezultatais susijusiu trūkumų: neveiksmingas aukštojo mokslo viešasis finansavimas, nenaudojami novatoriški mokymo metodai, maži atlyginimai ir didelis darbo krūvis daro poveikį mokymo kokybei; neužtikrinamas sistemingas dėstytojų kompetencijų gerinimas, nedidelis tarptautinimas; mažas bendradarbiavimas su užsienio universitetais ir mokslinių tyrimų centrais. Taip pat Lietuvoje stebimas mokslo ir studijų institucijų neveiksmingas išteklių naudojimas; mokslo ir studijų institucijoms trūksta aiškių paskatų kurti inovacijas ir bendradarbiauti su įmonėmis; menki įmonių inovacijų įsisavinimo gebėjimai, trūks ta su inovacijų paklausa susijusių priemonių; valstybėje akcentuojamos moksliniai tyrimai grįstos inovacijos, nors mokslinių tyrimų vykdymo skaičius yra ribotas.

Mes siūlome:

- Didinsime valstybės finansuojamų vietų skaičių šalies universitetuose, pertvarkydam sitemą, nustatydami sąlygas aukštajai mokyklai: minimali stojančiųjų kompetencija pagal studijų kryptis, minimalūs priimamų studentų skaičiai studijų rentabilitumui ir valstybės finansuojamų vietų skaičiaus atitikimas darbo rinkos poreikiams.
- Skatinsime tarptautinį bendradarbiavimą: teiksime paramą jungtinių programų studentams, dėstytojams.
- Sukursime absolventų karjeros stebėsenos sistemą, kuri leis rinkti informaciją apie absolventų įsidarbinimo rodiklius, jų karjerą, gaunamų pajamų dydį ir kitus duomenis, leidžiančius tiksliai prognozuoti šalies ūkio reikmes, identifikuoti regionų, ekonominių sektorius, švietimo institucijų problemas, padės geriau nustatyti priėmimo į mokymo ir studijų institucijas rodiklius.
- Sukursime ir įgyvendinsime dėstytojų kvalifikacijos sistemą, kad visi dėstytojai turėtų galimybę kelti kvalifikaciją kartą per dvejus metus.
- Konsoliduosime mokslo ir studijų institucijų intelektinį ir infrastruktūros potencialą, skatinsime bendradarbiauti su verslu.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Padidinsime slaugytojų darbo užmokesčių nuo minimalaus iki šalies vidutinio darbo užmokesčio dydžio (iki planuojamo 999 eurų).

Ivesime iki 5 procentų apyvartos dydžio solidarumo mokesčių daugiau kaip 100 milijonų eurų per metus apyvartą turintiems mažmeninės prekybos centrams ir komerciniams bankams

- Didinsime verslo mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (toliau – MTEP) potencialą; bendra mokslo doktorantūra su verslu; mokslo ir studijų institucijų komercinimo gebėjimų stiprinimas, mokslui imlaus verslo atsiradimo galimybės.
- Efektyvinsime aukštojo mokslo ir MTEP skirtų lėšų naudojimą, pertvarkysime mokslo ir studijų institucijų bendradarbiavimo sąlygas.
- Didinsime privataus sektoriaus inovacijų įsisavinimą, skatindami mokslo ir verslo bendradarbiavimą.
- Didinsime akademinio personalo ir tyrėjų atlyginimus 30 proc.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Kultūros darbuotojų atlygis už darbą vidutiniškai pasieks 999 eurų per mėnesį.

Savivaldos savarankiškumą garantuos municipaliniai mokesčiai.

Pagal kainų augimo indeksą bus indeksuojamos pensijos ir atlyginimai.

Mūsų kandidatai vienmandatėse rinkimų apygardose

**Daiva
Urbonavičiutė**

Naujamiesčio
rinkimų apygarda

**Raimonda
Karosaitė**

Senamiesčio
rinkimų apygarda

**Gediminas
Imbrasas**

Antakalnio
rinkimų apygarda

**Julius
Panka**

Žirmūnų
rinkimų apygarda

**Rytis
Jankauskas**

Fabijoniškių
rinkimų apygarda

**Gediminas
Rudžionis**

Šeškinės
rinkimų apygarda

**Tomas
Valašinas**

Justinioškių
rinkimų apygarda

**Almantas
Petkus**

Karoliniškių
rinkimų apygarda

**Ona
Valiukevičiutė**

Lazdynų
rinkimų apygarda

**Ryšardas
Burda**

Naujosios Vilnios
rinkimų apygarda

**Romualdas
Gėgžnas**

Panerių
rinkimų apygarda

**Darius
Radvila**

Verkių
rinkimų apygarda

**Romualdas
Dumčius**

Centro - Žaliakalnio
rinkimų apygarda

**Kęstutis
Pūkas**

Šilainių
rinkimų apygarda

**Julius
Morkūnas**

Kalniečių
rinkimų apygarda

**Sigitas
Sidaravičius**

Dainavos
rinkimų apygarda

**Romualdas
Visokavičius**

Petrašiūnų
rinkimų apygarda

**Rimas Antanas
Ručys**

Panemunės
rinkimų apygarda

**Aušra
Ručienė**

Aleksoto - Vilijampolės
rinkimų apygarda

**Natalija
Istomina**

Baltijos
rinkimų apygarda

**Gediminas
Onaitis**

Marių
rinkimų apygarda

**Artūras
Razbadauskas**

Pajūrio
rinkimų apygarda

**Lina
Šukytė**

Danės
rinkimų apygarda

**Andrius
Šedžius**

Saulės
rinkimų apygarda

**Kazimieras
Dura**

Aušros
rinkimų apygarda

**Paulius
Baranauskas**

Nevėžio
rinkimų apygarda

**Sigitas
Činga**

Vakarinė
rinkimų apygarda

**Vytautas
Žagūnis**

Aukštaitijos
rinkimų apygarda

**Giedrius
Zdanys**

Marijampolės
rinkimų apygarda

**Artūras
Galakvoščius**

Alytaus
rinkimų apygarda

**Petras
Gražulis**

Gargždų
rinkimų apygarda

**Kęstas
Komskis**

Šilutės
rinkimų apygarda

**Remigijus
Žemaitaitis**

Pietų Žemaitijos
rinkimų apygarda

**Silverijus
Statkus**

Tauragės
rinkimų apygarda

**Alvydas
Mockus**

Plungės
rinkimų apygarda

**Edgaras
Bernotas**

Kretingos - Palangos
rinkimų apygarda

**Egidijus
Skarbalius**

Kuršo
rinkimų apygarda

**Edita
Rudienė**

Žiemgalos
rinkimų apygarda

**Kestutis
Bartkevicius**

Mažeikių
rinkimų apygarda

**Stasys
Vainauskas**

Pasvalio - Pakruojo
rinkimų apygarda

**Vidmantas
Macevičius**

Akmenės - Mažeikių
rinkimų apygarda

**Tadas
Bartkus**

Biržų - Kupiškio
rinkimų apygarda

**Kęstutis
Trečiokas**

Telšių
rinkimų apygarda

**Henrikas
Mackela**

Anykščių - Panevėžio
rinkimų apygarda

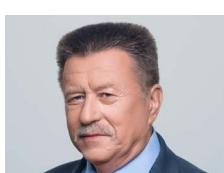
**Vincas
Metrikis**

Kelmės - Šiaulių
rinkimų apygarda

**Osvaldas
Katinas**

Utenos
rinkimų apygarda

**Vidmantas
Karabinas**

Raseinių - Kėdainių
rinkimų apygarda

**Raimundas
Martinėlis**

Sėlos
rinkimų apygarda

**Jurgita
Sadauskaitė**

Kėdainių
rinkimų apygarda

**Algimantas
Dumbrava**

Visagino - Zarasų
rinkimų apygarda

**Audronė
Beresnevičienė**

Radviliškio
rinkimų apygarda

**Asta
Lašinskienė**

Nalšios
rinkimų apygarda

**Jūratė
Šivickienė**

Kuršėnų - Dainų
rinkimų apygarda

**Algirdas
Cegelis**

Molėtų - Širvintų
rinkimų apygarda

Kęstutis Vilniškis

Nemenčinės
rinkimų apygarda

Dobilas Sinkevičius

Sūduvos
rinkimų apygarda

Renat Bralkovskij

Šalčininkų - Vilniaus
rinkimų apygarda

Donatas Mizaras

Zanavykų
rinkimų apygarda

Franc Jakubovskij

Medininkų
rinkimų apygarda

Rimas Andrikis

Raudondvario
rinkimų apygarda

Audronė Virganavičiūtė

Trakų - Vievio
rinkimų apygarda

Arnoldas Taujanskas

Garliavos
rinkimų apygarda

Algirdas Geničius

Kaišiadorių - Elektrėnų
rinkimų apygarda

Vytautas Kamblevičius

Prienų - Biržtono
rinkimų apygarda

Loreta Macionienė

Jonavos
rinkimų apygarda

Agnė Petravičienė

Dzūkijos
rinkimų apygarda

Juozas Imbrasas

Ukmergės
rinkimų apygarda

Marius Juškevičius

Varėnos - Trakų
rinkimų apygarda

Kęstutis Komskis

Jurbarko - Pagėgių
rinkimų apygarda

Albinas Žymančius

Lazdijų- Druskininkų
rinkimų apygarda

UŽSIENIO POLITIKA

- Mes, kaip valstybė, turime pamatinius vertybinius pagrindus, kurie jprasmina jos ateitį tautų Europoje.
- Peržiūrėsime ir aiškiai pasirinksime tuos strateginius partnerius Europos Sąjungoje, kurie palaikys mūsų stiprios ir nepriklausomos valstybės siekį priešintis ES federalizacijai bei palaikysime tokius pačius kitų valstybių siekius.

Problemos:

Vienakryptė užsienio politika, labiau orientuota į užsienio partnerių, o ne šalies interesų tenkinimą. Pasyvūs santykiai su kaimyninėmis valstybėmis - Lenkija, Estija, Latvija, Baltarusija. Nepakankamas šalies interesų atstovavimas Europos Sajungos institucijose.

Sprendimai:

Visą Lietuvos užsienio politiką grūsime pamatiniu – naudingumo Lietuvos žmonėms – principu.

Su visomis kaimyninėmis valstybėmis sieksime gerų ir pragmatiškų santykių.

Peržiūrėsime ir aiškiai pasirinksime tuos strateginius partnerius ES, kurie palaikys mūsų stiprios ir nepriklausomos valstybės siekį priešintis ES federalizacijai bei palaikysime tokius pačius kitų valstybių siekius.

Daug aktyviau pasitelksime ES, Lietuvai siekiant energetinio savarankiškumo ir ekonominio integralumo, tam efektyviau panaudosime ir šalies diplomatinį potencialą.

Sutvarkysime ir atkursime kuo geresnius santykius su Lenkija bei gerokai suintensyvinsime santykius su Baltijos valstybėmis, Baltarusija.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Savivaldybės pačios nustatys su veikla savivaldybėse susijusių rinkliavų dydį.

Savivaldybėse gyventojų nusiskundimus nagrinės nepriklausomos Piliečių atstovų komisijos.

Pasieksime, kad pagal mokesčių paprastumą, skaidrumą ir stabilumą Lietuva taptų viena patraukliausių šalių investicijoms vietos ir užsienio verslui ir patektų į palankiausių šalių dešimtuką.

Užtikrinsime, kad Lietuvos ginkluotąsias pajėgas kartu su rezervu ir savanoriais sudarytų ne mažiau kaip 1 procentas šalies gyventojų, būtų pakankami ištakliai kariuomenei, kad mūsų šalies žmonės galėtų gyventi saugiai ir būtų laisvi.

Valstybės ir savivaldybių valdymo aparatą sumažinsime proporcingai pagal gyventojų skaičių administraciuose vienetuose.

SOCIALINĖ POLITIKA

- Pasieksime, kad kiekvienam pensininkui būtų garantuota pensija, ne mažesnė negu šešiasdešimt procentų vidutinio šalies darbo užmokesčio, o pensijos būtų indeksuojamos proporcingai jo augimui.

Problemos:

Socialinių išmokų sistema formuoja išlaikytinių mentalitetą. Pensijų dydis neužtikrina orios senatvės. Neadekvati nežinia dėl savo gyvenimo iki pensijos, nežinia ir po to, kai žmogus sulaukia pensinio amžiaus, labai neigiamai veikia bendrą mūsų šalies dvasinį klimatą. Pensininkai yra labiausiai engiamas mūsų visuomenės sluoksnis, kuris negali net pasvajoti apie orią ir garbingą senatvę.

Sprendimai:

Konstituciniu įstatymu įtvirtinsime, kad pensijos negali būti mažinamos jokiais sprendimais.

Panaikinsime įvairių pažymų iš pensininkų reikalavimą, įpareigodami įvairias institucijas susistemintus naujausius duomenis gauti iš Valstybės registrų.

Palaipsniui pereisime nuo šiuo metu egzistuojančios solidarios pensijų sistemos prie kaupimo principu pagrįstos sistemos.

Kartu su privačiu verslu parengsime ir įgyvendinsime Kelionių programą senjorams, kiekvienais metais sudarydami sąlygas susipažinti su Lietuvos kultūros bei poilsio objektais.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Griežtinsime bausmes už pasikėsinimą į žmogaus gyvybę ir turtą.

Teisės aktų numatyta tvarka sustiprinsime Prezidento institucijos galias.

Smulkiojo verslo apmokestinimas – tik gavus įplaukas. Verslas, kurio metinės pajamos neviršija 60 000 eurų, pelno mokesčių, kaip ir PVM, galės mokėti tik gavęs pinigus, neatsižvelgiant į tai, kada išrašyta sąskaitą.

Stiprinsime Lietuvos Respublikos valstybės sienų apsaugą. Užtikrinsime tinkamąjų kontrolę, apribosime galimybes asmenims ar kroviniams nelegaliai patekti į šalį.

SVEIKATA

- „Mūsų tikslas – užtikrinti, kad regionų gyventojai galėtų gauti kiek galima daugiau antrinio lygio paslaugų savo savivaldybėje, o ne būtų priversti vykti į didmiesčius. Privalomo sveikatos draudimo mokesčių politiką turime formuoti taip, kad 3 procentus lėšų iš šiuo metu mokamų 6 procentų nuo darbo užmokesčio Lietuvos piliečiai galėtų kaupti savo asmeninėse sąskaitose ir šiuos pinigus gydymo reikmėms panaudotи pagal savo poreikius.
- Kryptingai formuosime valstybinę asmens sveikatos priežiūros kokybės politiką, orientuotą į paciento sveikatos rezultatą.

Problemos:

Sveikatos draudimo mokesčių mokėtojai nušalinti nuo savo įmokėtų sveikatos draudimo lėšų valdymo. Lėšos, patenkančios į sveikatos sektorius, sveikatos politiką skirstomos, neatsižvelgiant į Lietuvos piliečių sveikatos poreikius ir naudojamos itin neracionaliai.

Naikinama regioninė sveikatos apsaugos infrastruktūra, tikslingai mažinant regioninių gydymo istaigų medicininių paslaugų apmokėjimą.

Nekompensuojamų vaistų kainų politika nuostolinga žmonėms. Nekompensuojamiems vaistams Sveikatos apsaugos ministerija leidžia nustatyti vaistų kainas pagal laisvosios rinkos dėsnius, kas iš esmės yra neteisinga.

Santykinai mažas medicinos darbuotojų darbo užmokestis, sudėtinga galimybė laiku patekti pas reikalingus specialistus yra realus neigiamas sveikatos politikų sprendimų rezultatas, sukūrės prielaidas „dovanoms“ medikams rastis.

Medicinos specialistams dirbtį šalies sveikatos sektoriuje nėra motyvacijos. Regionuose trūksta gydytojų, kurių skaičius 10 tūkst. gyventojų yra 3 kartus mažesnis nei didmiesčiuose.

Grėsmingai didėja slaugos specialistų emigracija iš Lietuvos.

Per pastaruosius 20 metų (1995 - 2015) iš Lietuvos išvyko 20000 slaugytojų. Šiuo metu Lietuvos sveikatos priežiūros sektoriuje liko dirbtī tik 16000 slaugytojų. Pagrindinės emigracijos priežastys - ženkliai padidėjusi darbo krūviai ir neadekvaciai mažas darbo užmokestis, kuris nedidinamas, nors 2015 m. privalomojo sveikatos draudimo biudžeto fondo biudžetas (toliau – PSDFB), palyginus su 2014 m., padidėjo 7,8 proc. Rajonų ligoninėse ir pirminės sveikatos priežiūros centruose slaugytojų darbo užmokestis siekia vos 320-350 eurų, regionų ligoninėse – 350-450 eurų, slaugos ligoninėse - 350-480 eurų, respublikinėse ligoninėse – nuo 350 iki 500 eurų. Didžiai darbo užmokesčiai yra tik universitetų ligoninėse ir greitosios medicinos pagalbos stotyse. Palyginimui – 2015 m. šalies vidutinis darbo užmokestis siekė 714 eurų.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Seimo narių skaičių nuo 141 sumažinsime iki 71.

Seimo ir savivaldybių tarybų nariai tiesiogiai bus renkami tik vienmandatėse apygardose ir apylinkėse.

Supaprastinsime profesinio rengimo sistemą, sudarydami galimybę per 3 - 6 mėnesius įgyti darbininkiską specialybę.

Pasisakome už šalies piliečių nuosavybės bei asmens privatumo apsaugą, prieš nepagrįstą privačių pokalbių pasiklausymą ir kitus neteisėtus veiksmus prieš asmenį.

Sprendimai:

Įstatymais įgalinti žmogų turėti sveikatos draudimo kortelę ir pačiam laisvai pasirinkti nemokamas sveikatos priežiūros paslaugas ir jų teikėją.

Pareiga Lietuvos Respublikos Vyriausybei paskelbti valstybinę asmens sveikatos priežiūros kokybės politiką, orientuotą į paciento sveikatos rezultatą.

Padidinti slaugytojų darbo užmokesčių iki šalies vidutinio darbo užmokesčio dydžio (šiuo metu - iki 714 eurų).

Savivaldybių asociacijai ir rajonų savivaldybėms skirti adekvatų dėmesį slaugytojų darbo užmokesčio ir veiklos kontrolei,

slaugytojų darbo krūvių reguliavimui, slaugos paslaugų prieinamumo pacientams gerinimui ir apimčių plėtrai.

Iš esmės pakeisime gydymo įstaigų specialistų rengimo tvarką, trumpindami teorinį studijų kursą, keisdami jį praktiniais užsiemimais.

Įgyvendinsime medicinos studentų valstybinę įdarbinimo programą, užtikrindami studijas baigusiems specialistams darbo vietas gydymo įstaigose, padengdami jų įsikūrimo ir apgyvendinimo išlaidas.

Privalomojo sveikatos draudimo mokesčių politiką formuosime taip, kad 3 procentus lėšų iš šiuo metu mokamų 6 procentų

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Įteisinsime Lietuvoje penkis administracinius regionus: Aukštaitija, Žemaitija, Dainava, Sūduva, Mažoji Lietuva.

Šalies piliečiams bus suteikta galimybė įsigyti Tautos Banko, valstybinių ir savivaldybių įmonių akcijų bei dalyvauti įmonių valdyme.

nuo darbo užmokesčio Lietuvos piliečiai galėtų kaupti savo asmeninėse sąskaitose ir šiuos pinigus gydymo reikmėms galėtų panaudoti patys pagal savo poreikius.

Mažindami gydytojų ir medicinos personto biurokratinio darbo krūvį, visą medicinę dokumentaciją perkelsime į elektroninę erdvę.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Referendumui sušaukti reikalingų iniciatorių skaičių sumažinsime iki 100 tūkstančių.

Gyventojai tiesiogiai rinks seniūnus.

Gyvenviečių ir miestelių, turinčių iki 500 gyventojų, mokyklos mokinio krepšelio finansavimui taikysime 2 kartus didesnį koeficientą.

KAIMAS IR ŽEMĖS ŪKIS

- Didinsime investicijas į žemės ūkį ir kaimą: teisinėmis ir ekonominėmis priemonėmis skatinsime vidutinių prekinių ūkių kūrimąsi, remsime ūkininkus, auginančius bioenergetinius augalus, siekiančius pasistatyti vėjo ir vandens jėgaines, biodujų generatorius.

Problemos:

Tuštėja kaimo mokyklos ir kultūros centrai, net didesnėse gyvenvietėse nebeteikiamos viešosios paslaugos, žemės ūkio produkcijos supirkimo kainos sunkiai padengia jos gamybos sąnaudas. Monopoliniai prekybos centrai ir perdirbėjai nustato ilgus atsiskaitymo terminus, per mažai skiriama investicijų rajoninės reikšmės kelių priežiūrai.

Didėja diferenciacija tarp smulkių ir stambiu ūkių, taip pat tarp ūkininkaujančiųjų mažo našumo ir derlingose žemėse. Smulkiesiems ūkiams sunku konkuruoti su stambiaisiais siekiant gauti paramą.

Didėja žemės plotai, kuriuose neveikia melioracijos sistemos, blogėja dirvožemių kokybė, rūgštėja dirvos.

Sprendimai:

Nepriklausomai nuo ūkio dydžio žemdirbiams garantuosime vienodas žemės ūkio produkcijos supirkimo kainas.

Prieinsimės Lietuvos ūkininkų diskriminacijai, sieksime, kad Lietuvos ūkininkams būtų sudaromos vienodos ekominės sąlygos su Europos Sąjungos valstybių senbuvii ūkininkais.

Didinsime investicijas į žemės ūkį ir kaimą: teisinėmis ir ekominėmis priemonėmis skatinsime vidutinių prekinių ūkių kūrimąsi, remsimė ūkininkus, auginančius bioenergetinius augalus, siekiančius pasistatyti vėjo ir vandens jégaines, biodujų generatorius.

Stiprinsime žuvininkystės sektorių, žuvų veislynus, įgyvendinsime žuvivaisos ir žvejybos infrastruktūros plėtros priemones, leidžiančias iš esmės pagerinti tradicinės verslinės bei mėgėjiškos žvejybos sąlygas. Plačiau panaudosime ES paramą ir nacionalinio biudžeto lėšas, remdami smulkojo ir vidutinio verslo įmonių kūrimąsi kaime, netradicinės žemdirbystės ir alternatyvių verslų plėtrą.

Plėtosime nacionalinę augalų ir gyvulių selekciją, sėklaininkystę bei veislaininkystę, tam skirdami reikiamą finansavimą, kad mokslo plėtra, inovacijos ir modernių technologijų diegimasaptų vienu iš svar-

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Tik esant gyventojų pritarimui, j postus bus skiriami vietinių teisėsaugos institucijų vadovai: vyriausieji policijos komisarai, apylinkių ir apygardų teismų pirmininkai, vyriausieji prokurorai.

Kultūrai šalyje bus skiriama dvigubai daugiau lėšų. Bus atnaujinta 100 šalies istorinių ir architektūrinių paminklų, muziejų bei koncertų salių

biausiu prioritetu žemės ūkio sektoriuje. Didinsime finansavimą melioracijos įren-

ginių priežiūrai ir renovacijai, atnaujinsime rūgščių dirvų kalkinimą; skatinsime neder-

lingų žemės apželdinimą mišku, dirvonuo-

jančios ir apleistos žemės panaudojimą,

apmokestindami apleistos žemės savininkus.

Sieksime, kad Lietuvos kaimas atgimtų, išsaugotų savo kultūrą, etninę specifiką, sveikatos, kultūros ir švietimo židinius; ge-

rinsime kaimo infrastruktūrą, išsaugosime ir, esant reikalui, renovuosime kaime esan-

čius sveikatos apsaugos, švietimo, kultū-

ros ir kitus objektus, kad maksimaliai būtų tenkinami kaimo žmonių gyvenimo koky-

bės reikalavimai.

Pasieksime, kad iki 20 procentų Kelių prie-

žiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų kasmet būtų skiriamą rajoninių žvyrkelių asfaltavimui.

Sieksime, kad skirtumas tarp mokamų tie-

sioginių išmokų ir Europos Sajungos vidur-

kio būtų mokamas iš valstybės biudžeto lėšų. Ko žemdirbiams nesumoka Europa,

sumokės Lietuva.

Sujungsime visus galimus finansinius šal-

tinius investicijoms į kaimo infrastruktūrą.

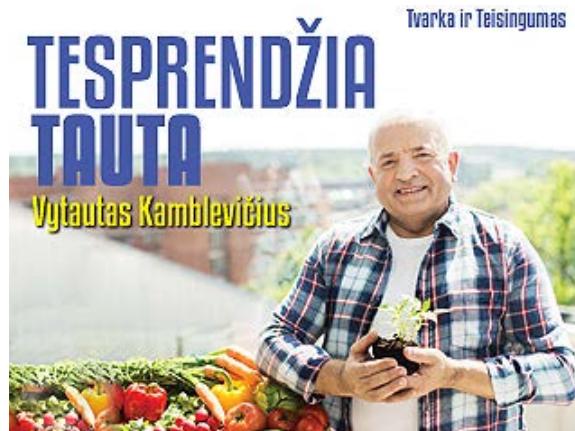
Supaprastinsime kooperatyvų kūrimo ir jų veiklos tvarką, nustatysime aiškų ir ilgalaikį jų rėmimą, skatindami smulkiuosius ūki-

ninkus ir miško savininkus kooperuotis ir tuo pačiu diegti modernias technologijas.

Stiprinsime kaimo vienos veiklos grupes,

skatindami kaimo bendruomenių, žemdir-

bių, savivaldybių atstovų sinergiją.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Teismuose sudėtingas ir visuomeninę reikšmę turinčias baudžiamąsias bylas nagrinės ne tik teisėjai, bet ir prisiekusieji.

Paramą diferencijuosime pagal kiekvieno regiono specifiškumą, atsižvelgdami į ūkininkavimo sąlygas.

Skirsimė daugiau paramos ūkininkavimui mažiau palankiose vietovėse, naujų alternatyvių verslų kūrimui jose, gamtai draugišką ūkininkavimą. Toliau tēsime nederlingų žeminių apsodinimą mišku, siekdami padidinti šalies miškingumą.

Skirsimė ne mažiau kaip 84 mln. EUR lėšų (panaudojant Europos Sajungos fondų paramos bei valstybės biudžeto lėšas) melioracijos įrenginių remontui ir atnaujinimui. Įtrauksime žemdirbių, vienos savivaldos atstovus į darbų planavimo bei jau užbaigtų darbų priėmimo–perdavimo procedūras.

Žemės mokestis už žemės ūkio paskirties

žemę bus skaičiuojamas pagal žemės našumo balą, o ne pagal rinkos vertę.

Įpareigosime žalią pieną superkančius ir perdirbančius subjektus mokėti žalio pieno pardavėjams ne mažiau kaip 90 procentų Europos Sajungos vidutinės žaliavinio pieno kainos, atmetus realius kaštus, susijusius su žaliavinio pieno surinkimu, paruošimu ir pristatymu į perdirbimo įmones. Numatysime, kad pieno produktams mažmeninėje prekyboje būtų taikomas ne didesnis kaip 15 procentų antkainio vidurkis.

Valstybės parama – tik nuosavybės teise ne daugiau kaip 500 ha žemės ūkio paskirties žemės turintiems arba ją nuomojančioms asmenims.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

I Konstitucinį Teismą dėl pažeistų konstitucinių teisių galės kreiptis kiekvienas Lietuvos pilietis.

Elektroninis balsavimas internetu – jau 2020 metų rinkimuose.

EKONOMIKA

- Identifikuosime prioritetines Lietuvos ekonomikos sritis, kurios yra itin perspektyvios Lietuvoje dėl turimų išteklių, žinių ir patirties. Bent dalis šių sričių ateityje turės tapti Lietuvos ekonomikos vizitine kortele.
- Smulkus verslas mokės tik vieną mokesčij nuo gautų pajamų, taip bus žymiai supaprastinta administracinė našta ir užtikrintas skaidrumas.

Problemos:

Klestinčios ekonomikos formulė bet kurioje valstybėje yra labai paprasta – didelės nacionalinės pajamos ir mažos sąnaudos. Didelės nacionalinės pajamos - tai pirmiausia yra kuo daugiau pelningai veikiančio verslo, kuriančio darbo vietas ir mokančio mokesčius. Be pelningo verslo tikrai nebus nei darbo vietų, nei mokesčių. Mažos sąnaudos – tai atsisakymas nereikalingų išlaidų, tačiau jokiais būdais ne investicijų į pajamas generuojančią veiklą.

Sprendimai:

Prioritetų regionuose identifikavimas.
Šiuo metu atskiri Lietuvos regionalai ištaklius, tarp jų finansinius, naudoja nekryptingai. Investuojama į infrastruktūrą, tiksliai nežinant, ar ji reikalinga verslui. Parama ir lengvatos skiriamos neretai ne tam verslui, kuris kuria didžiausią naudą regione. Neretai pasirodo, kad paramos niekam net nereikia ir t.t. Iš tokio vaizdo labiausiai išsiskiria regionalai, kurių kryptį natūraliai padiktuoja gamta – turistiniai regionai. Ten visi, žinodami, kad yra turistų aktyviai lankomos vietas, beveik visą ekonomiką kuria atsižvelgami į poreikius – kuria reikalingą infrastruktūrą, rengia darbuotojus ir pan. Tačiau taip save identifikuoti gali kiekvienas rajonas, tik reikia rasti stipriasių puses. Teisinėmis priemonėmis užtikrinsime, kad visi Lietuvos regionalai, bendradarbiaudami su ekspertais, identifikuotų savo prioritines ekonomikos sritis, kurioms skirtų didžiausią dėmesį. Prioritetinės ekonomikos sritys bus nustatomos išanalizavus regiono žmogiškajį ir kitų išteklių potencialą, sti-

priasių ir silpnąsių puses. Šioms prioriteti- nėms sritims bus suteikta galimybė taikyti papildomas lengvatas.

Tačiau svarbiausia, kad regionalai, susikoncentravę į prioritetines sritis, galės jas sėkmingai išvystyti, nes, kryptingai naudojant turimus finansinius išteklius, galima nuveikti daug daugiau nei investuojant atsitiktinai ir dažnai keičiant nuomonę. Regionalai, investuodami ne atsitiktinai, išleis mažiau lėšų nereikalingos infrastruktūros kūrimui, tačiau tuo pat metu sukurs tinkamesnę infrastruktūrą verslams, kurie yra prioritiniai tuose regionuose. Tai kartu su lengvatomis skatins naujų verslų kūrimą ir didins mokesčių surinkimą dėl gausesnio mokėtojų rato. Tam tikslui Investicijų įstatyme suformuosime mechanizmą, leidžiantį atsižvelgiant į statistinius duomenis profesionaliai ir tvariai nustatyti prioritetines sritis. Taip pat pažymėsime, kokios lengvatos gali būti taikomos. Bendradarbiaujant su ekspertais

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Renkamiems ir į pareigas skiriameiems asmenims nustatysime ne ilgesnį kaip dviejų kadencijų nepertraukiamą atstovavimo valstybės institucijoje terminą. Dalyvauti rinkimuose ar užimti tas pačias pareigas asmuo galės tik praleidęs vieną kadenciją.

parengsime rekomendacijas regionams, kaip ir kokias priemones tikslinga taikyti. Didėjantis verslų skaičius kurs naujas darbo vietas. Regione bus rengiami reikiami specialistai, taigi jauni žmonės baigdamai mokyklą žinos, kokio amato tikslinga mokytis siekiant dirbti tam tikrame regione. Didėjantis profesionalių darbo vietų skaičius ir augantis biudžetas leis kurti kokybiškesnę aplinką gyvenimui, laisvalaikio, sporto sveikatos ir kitą infrastruktūrą. Gerės teikiamų viešujų paslaugų kokybę. Taigi gyventojai ne tik pagrindiniuose miestuose galės dirbti, uždirbti ir pilnaverčiai gyventi. Verslui toks aiškios krypties parodymas bus labai patrauklus. Verslas žinos, kad, siekiant vykdyti savo veiklą tam tikruose regionuose, jam bus skirtas išskirtinis dėmesys, rengiami ar pritraukiami reikalingi specialistai, vystoma tinkama infrastruktūra, suteikiamas lengvatos ir kita.

Nacionalinių prioritetų identifikavimas

Panašiai kaip regionalai turi identifikuoti savo stiprybes, valstybė gali identifikuoti nacionalinius prioritetus. Tai turėtų būti padaryta taip pat siekiant nešvaistyti išteklių nepotencialioms veikloms skatinti. Tačiau turi būti daug intensyviau skatinamos tos ekonomikos sritys, kurios žada valstybei suteikti didelės naudos ir tai yra

pagrindžiama moksliškai.

Identifikuosime prioritetines Lietuvos ekonomikos sritis, kurios yra itin perspektyvios Lietuvoje dėl turimų išteklių, žinių ir patirties. Bent dalis šių sričių ateityje turėsapti Lietuvos ekonomikos vizitine kortele. Tam tikslui kartu su ekspertais nustatysime labai aiškius ir griežtus prioritetinių sričių atrankos kriterijus. Pradėsime nuo 2 ar 3 krypčių, tačiau vėliau sąrašas galės būti plečiamas vadovaujantis minėtais kriterijais. Perspektyvoje kai kuriuos prioritetus gali atskleisti iš regionų atkeliausios sritys. Šios priorititinės sritys turi pasižymėti aukšta pridėtine verte, būti palankios vystyti Lietuvoje ir turėti kuo mažesnę konkurenciją.

Valstybei esant stipriai tam tikrose srityse ir tai puoselėjant, tos rūšies verslui yra lengviau vystytis. Todėl yra kuriamos naujos ilgalaikės darbo vietas, gerėja mokesčių surinkimas, o tai savo ruožtu gerina viešujų paslaugų kūrimą. Galiausiai per ilgą laiką susikuria tradicinės veiklos, kurios yra valstybės stabilumo garantas besikeičiant ekonomikos sąlygom. Kitaip sakant, toks verslas žino, kad jis čia bus visada svarbus, o gyventojai žino, kad toks verslas ir tokios darbo vietas toje valstybėje visuomet egzistuos. To pavyzdžiai galėtų būti Vokietijos automobilių industrija, Prancūzijos vyndarystė ar Turkijos turizmo sektorius.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Dieną Lietuvos Seime, Vyriausybėje, savivaldybėse, kariuomenėje, mokyklose ir universitetuose prasidės Lietuvos himnu.

Iki 2020 metų sujungsime Lietuvos ir Lenkijos dujotiekio tinklus.

Verslumo skatinimas

Verslo kūrimasis yra pagrindinis valstybės ekonomikos judėjimo variklis. Dažniausiai tik įsikūré verslai būna maži ir silpni, vėliau auga, stipréja ir tampa vis didesni. Būna ir taip, kad net ir sėkmingi verslai nuolat išlieka smulkūs, pavyzdžiui, dalis šeimos verslų. Abu atvejai yra geri. Blogai yra, kai verslai taip ir neišsvysto, bankrutuoja. Tai yra neišvengiama rinkos ekonomikos dalis ir niekada kitaip nebus. Tačiau valstybės vadovų užduotis yra stengtis, kad nesėkmingų verslų kiekis būtų kuo mažesnis. Ypač turi būti daug pastangų dedama, kad verslams vystytis ir kurti darbo vietas nesutrukdytų biurokratija. Tačiau būtent biurokratinių sunkumų smulkiajam verslui šiandien dar yra ženkliai per daug. Todėl neretas pasvajojantis apie nuosavą verslą persigalvoja tik pradėjės gilintis į mokesčių sistemą, reikalavimus, leidimus, draudimus ir pan. O juk tai potencialios darbo vietas ir mokesčiai vietoje mokamų bedarbio išmokų.

Susikoncentruosime į sąlygų gerinimą smulkiajam verslui vystyti

Labai smulkus verslas mokės tik vieną mokesčių nuo gautų pajamų, taip bus žymiai supaprastinta administracinė našta ir su mažintas mokesčių vengimas.

Plėsime ir stiprinsime „Verslios Lietuvos“

tinklą ekspertais, kurie konsultuos procedūriniais verslo steigimo ir ES paramos gavimo klausimais.

Dalį verslo paramos skirstymo perduosime regionų taryboms, tokiu būdu bus užtikrintas didesnis atsižvelgimas į specifinius regionų poreikius.

Darbuotojams profesionalams, siekiantiems steigti savo verslą, suteiksime pradinį finansavimą bei su „Versli Lietuva“ ekspertais aktyviai padėsime įveikti verslo vystymo biurokratines kliūties.

Vystysime apsirūpinimą reikalinga darbo jėga – vertinsime su darbdaviais, kokie specialistai reikalingi, skatinsime reikalingų specialistų rengimą, kompensuosime kelionę dirbtį į kitus Lietuvos regionus, ypač didelj dėmesj skirsime emigravusių profesionalų susigrąžinimui, padedant jiems čia įsikurti ir apsirūpinti būstu.

Vystysime jaunimo verslumą nuo mokyklos suolo, į mokymo programas įtraukdami verslumo ugdymą.

Plėsime verslui reikalingo kapitalo prieinamumo būdus, sudarydami sąlygas rizikos kapitalo, grupinio finansavimo ir panašių priemonių vystymuisi.

Verslą kontroliuojančias įstaigas perorientuosime nuo smulkiojo verslo smulkių pažeidimų link didelių, piktybinių ir labiausiai visuomenei kenkiančių pažeidimų tyrimo. Tikrintojai privalės eiti tikrinti ne savo nuo-

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Griežtas NE naujoms migrantų kvotoms. Dėl esamų bus iš naujo deramasi su Europos Sąjunga.

Ko žemdirbiams nesumoka Europa, sumokės Lietuva.

žiūra pasirinktas įmones, o tas, kurias kaip rizikingiausias identifikuos kompiuterinė sistema pagal centralizuotai nustatytus atrankos kriterijus.

Kiekvienas, turintis idėjų ir norintis pradėti verslą Lietuvoje, galės tai padaryti nesudurdamas su biurokratiniais sunkumais ar finansų stygiumi. Tokie asmenys gaus visokeriopą kvalifikotą pagalbą. Netrukšantiems turėti savo verslo, taps prieinamos naujos darbo vietas. Perspektyvoje didėjantis mokesčių surinkimas iš naujų verslų ir mažėjančios socialinės išmokos buvusiems bedarbiams leis užtikrinti kokybiškesnį viešujų paslaugų tiekimą.

Kryptinges ir pagrįstas ekonomikos vystymas

Jau kurį laiką nebeegzistuoja Lietuvoje ekonominė tyrimų centras. Tai reiškia, kad nėra pajėgios įstaigos, kuri analizuotų šalies ekonomiką, kitų šalių ekonomikų įtaką Lietuvai, nėra kas profesionaliai kurtų Lietuvos ekonomikos strategijas. Matyt, todėl ir neturime aiškios ekonominės krypties Lietuvoje.

Įkursime Lietuvos ekonominės tyrimų centrą, kuris kurs ilgalaikę Lietuvos ekonomikos vystymosi strategiją, teiks profesionalią ir patikimą ekonominę informaciją sprendimų priėmėjams, reaguos į aplinki-

nių valstybių ekonominius pokyčius, prognozuos jų įtaką Lietuvai. Siekiant neplėsti viešojo sektoriaus, tokį pareigybų bus atsisakyta atskirose institucijose, tačiau centro sukaupta informacija visos jos gali būti naudotis.

Lietuva, turėdama aiškią ir profesionaliai parengtą ekonominės plėtros viziją ir nuolat atnaujinamus kokybiškus duomenis, nešvaistys lėšų netinkamiems sprendimams. Tai leis surūpintus pinigus panaudoti kokybiškesnėms viešosioms paslaugoms, skatinti verslą ar mažinti mokesčius.

Pigaus kapitalo išnaudojimas

Jau kurį laiką pasaulis susiduria su situacija, kai pinigų kaina arba palūkanos yra rekordiškai žemos. Tuo pačiu metu čia, Lietuvoje, mes susiduriame su eile viešujų buitinių problemų, kurių sprendimui trūksta lėšų. Pavyzdžiui, itin prastos būklės policijos ir gaisrinės pastatai, blogėjantys keliai, susidėvėjės, daug energijos sąnaudų reikalaujantis viešasis transportas ir t.t. Tačiau tas problemas galėtume išspręsti dabar, panaudodami pigius pinigus.

Esant žemai kapitalo kainai, skatinsime valstybės investicijas į reikalingą infrastruktūrą, taip duodami užsakymų verslui bei spręsdami aktualias problemas.

Vienu sykiu bus pagerintos viešosios

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Pritarsime tik tokiai prieglobsčio sistemi, kuri prieglobsčio prašytojus apsimetēlius ir ekonominius migrantus išsius atgal. Lietuva padės tik tiems prieglobsčio prašytojams, kurie tikrai yra persekojami.

paslaugos, sukurti užsakymai verslui ir sukurto naujos darbo vietas. Padidėjusi valstybės skola ir jos aptarnavimas nesunkiai galės būti padengtos iš paaugusio mokesčių surinkimo, sumažėjusių bedarbių išmokų mokėjimų. Be to, pagerinta infrastruktūra reikalaus mažiau priežiūros ir vartos mažiau energijos, o tai dar labiau pagreitins šių pigių investicijų atsipirkimą. Verslui sukurti užsakymai skatins jų augimą ir plės žinias. O šie faktoriai padės verslui išeiti į užsienio rinkas, kas perspektyvoje didins nacionalines pajamas ir kurs dar daugiau naujų darbo vietų.

Sąnaudų mažinimas

Nereikalingos sąnaudos yra problema ne tik valstybėms, tačiau ir kiekvienam verslui, šeimai ar asmeniui. Valstybėje netikslingai išleisti pinigai neatneša jokios naudos nei verslui, nei gyventojams. Be to, nelieka lėšų svarbioms investicijoms. Tačiau nereikalingų sąnaudų mažinimas turi būti atliekamas labai atsargiai, nes gali išbalansuoti netobulą sistemą dar smarkiau ir sukurti nenumatyti išlaidų. Neturi būti skubama karptyti atlyginimų ar mažinti investicijų. Tačiau kai kurios valstybės išlaidos ar negautos pajamos neturi jokios prasmės ir jų turi būti atsisakyta.

Sieksime sumažinti nacionalines išlaidas šiose srityse:

Didinti energijos efektyvumą nacionaliniu mastu. Didelis dėmesys turi būti skiriamas ne vien gyvenamiesiems ar administraciiams pastatams, tačiau ir pramonei, kitam verslui, transportui bei energijos tinklams. Per 4-5 metus realu pasiekti, kad esamose energijos vartojimo vietose energijai būtų išleidžiama 200 mln. eurų mažiau.

Valstybės valdomų įmonių vertė siekia apie 5 mlrd. eurų. Vidutinė kapitalo grąža yra apie 4 procentus. Realu pasiekti, kad ji sudarytų apie 7 procentus. Taip valstybė kasmet gautų papildomai apie 150 mln. eurų pajamų.

Padidinus valstybės nekilnojamomojo turto valdymo efektyvumą, galima sustaupyt iki 100 mln. eurų išlaidų per metus.

Sustaupytos valstybės lėšos gali būti nukreipiamos kokybiškesnių viešujų paslaugų tiekimui. Gyventojų ir verslo sustaupymai dėl mažiau suvartotos energijos galės tiesiogiai būti panaudoti jų poreikių tenkimui.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Atvykusių imigrantų reikalausime viešumoje laikytis visų šalies įstatymų, vienos taisyklių, praktikos ir papročių.

Suteiksime savivaldybėms teisę disponuoti laisva valstybine žeme

TRANSPORTAS IR INFRASTRUKTŪRA

- Aplinkos ministeriją performuosime į Darnios plėtros ministeriją, prijungdami dalį Žemės ūkio ministerijos funkcijų bei perduodami Regioninės plėtros funkcijas iš Vidaus reikalų ministerijos.
- Stiprinsime bendruomenių formavimąsi ir jų veiklumą bei gyvybingumą, kaip vieną iš darnios plėtros ir socialinės gerovės garantų, ištraukdami bendruomenes į teritorijų planavimo, statybos ir aplinkosaugos procesus.

Problemos:

Infrastruktūros plėtrai trukdo žinybiškumas, savivaldybės negali laisvai disponuoti valstybine žeme, ilgai trunka sklypų formavimo procesai. Didelė interneto skvarba išnaudojama neefektyviai. Visuomeninio transporto sistema tarp atskirų keleivinio transporto rūšių neturi sąveikos. Neišnaudojamos valstybės, savivaldybių ir privataus verslo partnerystės galimybės infrastruktūros plėtrai.

Nacionalinių prioritetų identifikavimas

Atsižvelgiant į tai, kad Statybos sektorius sudaro 6-9 proc. Lietuvos BVP, būtina sti- printi ir strateginio, ir teritorijų planavimo bei statybos politikos formavimo (viešojo administravimo) sektorius.

Aplinkos ministeriją performuosime į Dar- nios plėtrös ministeriją, prijungdami dalį Žemės ministerijos funkcijų (kurios susiju- sios su geodezija, topografija ir teritorijų planavimu) bei perduodami Regioninės plėtrös funkcijas iš Vidaus reikalų ministe- rijos.

Stiprinsime bendruomenių formavimąsi ir jų veiklumą bei gyvybingumą, kaip vieną iš darnios plėtrös ir socialinės gerovės ga- rantų, įtraukdami bendruomenes į terito- rių planavimo, statybos ir aplinkosaugos procesus.

Pakeisime Daugiabučių namų ir kitų pas- statų savininkų bendrijų įstatymą, sudary- dami galimybes plėtrös teritorijoje žemės sklypų savininkams kurti bendrijas ir admi- nistruoti plėtrös teritorijas.

Stiprinsime viešąjį administravimą, suda- rydami galimybes pritraukiti į valstybės tarnybą aukštesnės kvalifikacijos darbuo- tojus, nes blogas viešojo administravimo aparato darbas valstybei per brangiai kai- nuoja.

Teritorijų planavimo srityje užtikrinsime, kad sklypų formavime urbanizuojamose teritorijoje dalyvautų tik reikiama kvali- fikacija turintys specialistai ir institucijos, kadangi sklypų ir gatvių formavimas yra pagrindas, lemiantis urbanistinių struktū- rų formavimą.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Kiekvienas migrantas, kuris atsisako mokytis lietuvių kalbos, nepaiso šalies įstatymų arba neužsidirba pragyvenimui, privalės pats palikti Lietuvą.

Elektrifikuosime 100 kilometrų geležinkelio tinklo.

Nutrauksime policijos nuovadų uždarymo procesą. Parengsime detalų rizikos vietų Lietuvoje žemėlapį, pagal kurį, suderinus su vietos savivaldos administraciniais vienetais, bus paskirstomi policijos ištekliai.

Elektroninio pašto oficialaus registravimo galimybės užtikrinimas išspręstų daug problemų ir sualtaupyti daug laiko ir piniginių išteklių, sudarant galimybes deklaruoti el. pašto adresą Gyventojų registre. Jteisinsime konsolidacijos projektų urbanizuojamose teritorijose rengimo galimybes (šiandien galima tik žemės ūkio teritorijose), papildydami Žemės įstatymo nuostatas.

Priimsime Savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymą, užtikrinantį visuomenės poreikius atitinkančią infrastruktūros plėtrą bei sudarantį sąlygas fiziniams ir juridiniams asmenims priimtinomis sąlygomis naudotis inžineriniais tinklais ir susisiekimo komunikacijomis.

Skatinsime elektromobilių naudojimą, sieksime elektrifikuoti geležinkelio tinklą. Sukursime E-vyriausybės vartus ir suteiksime kiekvienam piliečiui valstybiname serveryje elektroninio pašto adresą oficialiai valstybės ir piliečio korespondencijai gauti.

Sukursime koordinuotas regionines transporto sistemas, kuriose sąveikautų priemiestinis, miesto transportas, geležinkelis, būtų galima lengvai keisti keliavimo būdą (pvz., iš automobilio į autobusą ar dviratį), iš atokių kaimo vietovių pasiekti darbo vietas ir paslaugų centrus.

Per mokestinės politikos priemones ska-

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Pasirinksime tuos strateginius partnerius ES, kurie palaikys mūsų stiprios ir nepriklausomos valstybės siekį priešintis ES federalizacijai bei palaikysime tokius pačius kitų valstybių siekius.

“

tinsime savivaldybes, pritraukiančias investicijas ir skatinančias darbo vietų kūrimą (pvz., dalis gyventojų pajamų mokesčio galėtų būti paliekama savivaldybėje, kuriuoje sukuriama nauja darbo vieta); taikysime mokesčines lengvatas jaunoms įmonėms, veikiančioms prioritetenėse regionui srityse.

ELEKTRONINIO PAŠTO OFICIALAUS REGISTRAVIMO GALIMYBĖS UŽTIRGINIMAS IŠSPRĘSTU DAUG PROBLEMU IR SUTAUPYTU DAUG LAIKO IR PINIGINIŲ IŠTEKLIŲ, SUDARANT GALIMYBES DEKLARUOTI EL. PAŠTO ADRESĄ GYVENTOJŲ REGISTRE.

”

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Ryžtingai ginsime Lietuvos laisvę, nustatydami stipriausias iš įmanomų teisines kliūties prieš Europos Sąjungos institucijų ir politikų bandymus kėsintis į Lietuvos suverenumą. Toks yra mūsų eurorealizmas.

KULTŪRA

- Būtina telkti visas šviesuomenės pajėgas valstybės ir lietuviių tautos pasaulėžiūros pagrindams stiprinti.
- Turi būti sudarytos sąlygos suvokti ir išsaugoti kultūros vertybes, praeities ir dabarties kartų patirtį.

Kultūra - žmogaus ir pilietinės visuomenės ugdymas - turi būti grindžiamą švietimo, mokslo, filosofijos, religijos vienove. Kultūra ir švietimas turėtų būti labai tamprai susiję, nes kultūros (jausmo) ugdymas turėtų prasidėti nuo ankstyvų vaiko metų ir tęstis iki jo pilnametystės.

Lyginant su kitomis šalimis, lietuvių dalyvavimas kultūroje yra vienas žemiausių. Vis daugiau žmonių renkasi televiziją, o dalyvavimas kultūroje suprantamas kaip nebūtinės ir nereikalingas procesas. Dalyvavimo kultūroje atskirtis yra pastebima amžiaus, išsimokslinimo, tautybės, kartais – pajamų ir gyvenamosios vienos pagrin-

du. Į tai reikia atkreipti dėmesį, stiprinant galimybes Lietuvos gyventojų dalyvavimui kultūroje.

Kultūros politikos pagrindas - šiuolaikiško ir kūrybiško žmogaus formavimas, jo poreikio aktyviai dalyvauti kultūros gyvenime skatinimas.

Būtina telkti visas šviesuomenės pajėgas valstybės ir lietuvių tautos pasaulėžiūros pagrindams stiprinti.

Turi būti sudarytos sąlygos suvokti ir išsaugoti kultūros vertybės, praeities ir dabarties kartų patirtj.

SIEKDAMI ŠIU TIKSLŲ, SUKURSIME TEISINES PRIELAIDAS BEI EKONOMINĘ SISTEMĄ, KURI SKATINTŲ KIEKVIENO ŽMOGAUS GABUMUS, KULTŪROS BEI SPORTO MECENAVIMĄ IR KITOKIĄ PARAMĄ, SUDARYTŲ SĄLYGAS ĮGYVENDINTI NACIONALINĘ KULTŪROS STRATEGIJĄ.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Ko žemdirbiams nesumoka Europa, sumokės Lietuva.

Tvarkos valstybėje palaikymui – savisaugos grupės kiekvienoje seniūnijoje.

Policijos pareigūnams ir ugniagesiams užtikrinsime šimtaprocentinį viršvalandžių kompensavimą.

Užtikrinsime kultūros švietimą (edukaciją) nuo jaunumės – nuo ikimokyklinių įstaigų, atsisakysime vaikų kultūrinio suvokimo vertinimo, kuris stabdo kūrybinj progresą. Deramą dėmesį skirsimė tiek profesionaliai, tiek mëgėjškai kūrybai ugdyti, užtikrinsime, kad profesionalus menas būtų prieinamas visiems Lietuvos žmonėms ir jo neišstumtu menkavertė vartotojų kultūra. Valstybė privalo skatinti jvairias visuomenės kultūrines iniciatyvas, remti ir populiariinti mëgėjų kūrybą, liaudies meną. Kultūra turi būti arti kiekvieno žmogaus – turime išsaugoti kultūros įstaigas, kurti jas ir plėtoti kiekviename Lietuvos miestelyje. Būtina remti profesionalius menininkus, kurie įgyvendina kultūros ir meno programas mažuosiuose Lietuvos miesteliuose, skatinti vaikų ir jaunimo iniciatyvas, suda-

ryti palankias sąlygas saviraiškos centru ir klubų steigimuisi, taip pat nustatyti dienas, kada muziejų ir teatrų lankymas būtų nemokamas. Sudarysime sąlygas, kad moksleiviai nors kartą per mènesį dalyvautų „gyvos“ kultūros pamokoje – muziejuje, koncerne, spektaklyje. Lietuvos kultūra yra mūsų Valstybės pasididžiavimas, ji reprezentuoja Lietuvą, todèl bùtina jvairiomis priemonémis skatinti Lietuvos kultūros sklaidą užsienyje. Todèl turime kuo efektyviau naudotis ES struktūrine parama, skiriama kultūrai ir menui, kultūros ir kurybos sektorių produktų sklaidai, kultūros profesionalų mobilumui. Turime būti aktyvūs tarptautinėse kultūros veiklose – parodose, festivaliuose, turime skatinti kûrėjų ir menininkų, ypač naujų talentų ir tų, kam stanga tarptautinės patirties, judrumą ir matomumą.

Tautinių mažumų ir bendrijų kultūra yra neatsiejama nacionalinės kultūros dalis, todèl bùtina saugoti ir plétoti Lietuvos daugiatautį kultūros paveldą, remti ir puoselėti Lietuvoje gyvenančių tautinių mažumų kultūrą. Lietuvos narystė Europos Sąjungoje kelia iššūkius ir mūsų kultūros politikai, todèl privalome saugoti nacionalinės kultūros savitumą ir atvirumą kitų tautų

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Isteigsiame valstybės valdomą valstybės ar mišraus kapitalo Tautos Banką. Iji bus perkeltos visas valstybės, savivaldybių ir kitų iš šalies mokesčių mokėtojų pinigų išlaikomų institucijų sąskaitos.

kultūroms. Užtikrinsime deramą kultūros ir meno sektoriaus finansavimą, pasiekisime, kad tam skiriamos biudžeto lėšos būtų naudojamos skaidriai ir efektyviai. Kultūros ir meno darbuotojų atlyginimai turi skatinti jų motyvaciją, užtikrinti jų sau-gumo jausmą. Valstybė privalo užtikrinti orią Lietuvos kultūrai ir menui nusipelniusių veikėjų senatvę.

Į kultūros politikos formavimą įtrauksime žymiausius Lietuvos menininkus, taip pat įvairias kultūros ir meno žmones vienijančias asociacijas.

Modernizuosime valstybės muziejus, bibliotekas, kultūros centrus, atnaujinsime jų infrastruktūrą. Būtina užtikrinti, kad valstybės finansavimas, skiriamas nacionaliniam

radijui ir televizijai, sudarytų galimybę kurti aukštos kūrybinės vertės laidas.

Bibliotekos iš knygų archyvų turi virsti į gyvas bendravimo apie knygas ir skaitymo vietas, kuriose būtų rengiami susitikimai, skaitymai, burtusi vaikų, paauglių, senjorų skaitymo klubai. Būtina užtikrinti, kad bibliotekos atsirinktų tik kokybiškas knygas.

Būtina užtikrinti tradicijas ir skaitytojų auditoriją turinčių periodinių kultūros ir meno leidinių finansavimą, sukuriant testinę programą. Turime nustatyti aiškius ir skaidrius projektų vertinimo kriterijus, pakeisti Spaudos, radio ir televizijos rėmimo fondo tarybos sudarymo principus, kad jos sudėtis atspindėtų kultūros lauko įvairovę, kad joje dominuotų kultūros ir švietimo atstovai, suinteresuoti fondo misijos vykdymu.

Inicijuosime visų Lietuvos politinių partijų ir kultūros žmonių susitarimą dėl nacionalinių strateginių (ilgalaikių) Lietuvos kultūros raidos principų.

Įvairiomis paramos priemonėmis skatiname kurtis ir plėtotis amatų būreliams mokyklose. Kultūros darbuotojų atlygis už darbą vidutiniškai pasieks 999 eurų per mėnesį.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Aiškiai atskirsiame universiteto statusą galinčias turėti aukštojo mokslo įstaigas.

Kasmet Lietuvoje bus išasfaltuojama ne mažiau kaip po 100 kilometrų žvyrkelių.

REGIONINIO SAVARANKIŠKUMO ĮGYVENDINIMAS

Neabejojame, kad, siekdami sustabdyti emigraciją, turime Lietuvos regionuose sudaryti tinkamas sąlygas kurtis verslams, ypač smulkiesiems, dirbantiesiems užsitikrinti orų ir patogų pragyvenimą, o gyvenantiems regionuose turi būti atstatytas tinkamų viešujų paslaugų tiekimas.

Siūlomas programos efektas per 5 metus

Verslumo lygis pasieks euro zonas vidurkį. Lietuvoje kasmet įregistruojamos tik 4 naujos įmonės 1000 gyventojų. Įgyvendinus priemones būtų pasiektais euro zonas vidurkis: 7 įmonės 1000 gyventojų (atitinkamas rodiklis Latvijoje siekia 11, o Estijoje 16). Euro zonas vidurkio pasiekimas leistų per metus įregistruoti apie 5912 įmonių, kuriose ilgainiui būtų sukurta apie 28318 darbo vietų. Tokia paskata sumažintų nedarbo lygį nuo 8,7 iki 6,6 proc. Įregistravus 12000 įmonių, būtų sukurta 58000 darbo vietų. Tai padėtų sumažinti nedarbo lygį iki 4-5 procentų.

Dėl intensyvesnio naujų verslų steigimosi ir dėl siūlomų užimtumo skatinimo priemonių bedarbystė mažės iki prieškrizinio lygio. Tai leis per metus suraupoti apie 30 mln. eurų socialinės apsaugos išmokų (išmokamų nedarbo atveju).

Vidutinis darbo užmokesčis (VDU) dėl augančio darbuotuoju profesionalumo, ilgalaikio darbo pagal specialybę, didėjančio vidaus vartojimo ir užsienio investicijų didės nuo 714 eurų (prieš mokesčius) iki Estijos vidurkio - 1 077 eurų, o ilgainiui iki ES vidurkio - 2 794 eurų.

Augs mokesčių surinkimas, todėl turėsime galimybes užtikrinti tinkamą infrastruktūrą ir viešias paslaugas, panaudodami šias lėšas:

- kasmet bus suraupoma 30 mln. eurų socialinės apsaugos išmokų nedarbo atveju,
- dėl intensyvesnio naujų verslų steigimosi sumažėjus nedarbo lygiui iki 4-5 proc., verslas ilgainiui papildomai per metus sumokės 310 mln. eurų: t.y., 8,3 mln. eurų pelno mokesčio, 38,6 mln. eurų PVM, 197 mln. eurų Sodros mokesčių ir 66 mln. eurų pajamų mokesčio.
- padidėjus VDU iki Estijos lygio papildomai Sodros ir pajamų mokesčių bus surinkta apie 465 mln. eurų mokesčių, o VDU padidėjus iki ES vidurkio bus surinkta 2,5 mlrd. mokesčių per metus.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Jokių naujų mokesčių automobiliams ar nekilnojamajam turtui.

Grąžinsime šilumos ūkį į savivaldybių rankas. Bus pakeista 500 km senų vamzdynų ir įrengta 50 km naujų.

Sukursime E-vyriausybės vartus ir suteiksime kiekvienam piliečiui valstybiniam serveryje elektroninio pašto adresą oficialiai valstybės ir piliečio korespondencijai gauti.

Darbuotojų transportu išlaidų, susijusių su kelionėmis į ir iš darbo, kompensavimas

Siekiant mažinti skurdą, nelegalų darbą, didinti socialinę sanglaudą bei atsižvelgiant į darbo rinkos poreikius, savivaldybėms skirti lėšas (tikslines dotacijas), kurios būtų naudojamos tų įmonių, kurios veikia regione nustatytoje prioritetenėje ekonomikos veiklos srityje, taip pat viešiasias paslaugas teikiančių įstaigų (mokyklų, ligoninių ir kt.) darbuotojų transporto išlaidų, susijusių su darbuotojų nuvykimu į darbo vietą ir grįžimu, kompensavimui, jei darbuotojai gyvena kitame mieste ar kaimo vietovėse.

Regioninio planavimo stiprinimas, siekiant didinti savivaldybių, vienos bendruomenės ir verslo įsitraukimą į regiono problemų sprendimą

Regionų lygiu planuoti ne tik ES finansinę paramą, bet ir Valstybės investicijų metų programoje numatomas kapitalo investicijas (nes jų esmė nesiskiria, skiriiasi tik finansavimo šaltinis) bei įtraukti regionų plėtros tarybas į finansinės paramos verslui konkrečiuose regionuose projektų planavimą. Savivaldybei suteikti didesnius įgaliojimus žemėtvarkos klausimais (perleisti didžiąją dalį Nacionalinės žemės tarybos teisių ir pareigų).

Valstybės investicijoms, kurias vykdo savivaldybės, per metus skiriamą apie 170 mln. eurų (iš jų apie 110 mln. vietinės reikšmės keliamas ir gatvėms pagal Kelijų priežiūros ir plėtros programą). Beveik 90 proc. šios sumos - apie 150 mln. (išskyrus valstybei svarbius ekonominius projektus, nustatytus Vyriausybės) - turi būti planuojama ne ministerijoje, o regionų plėtros tarybose. Tam tikroms regionams aktualiomis verslo skatinimo priemonėms gali būti skiriamos ES subsidijos, pavyzdžiui, didelio poveikio technologijų diegimui Lietuvos tradicinės pramonės šakose; inovacijų sukūrimui ir diegimui gamybos procesuose ir paslaugeose, elektroninio verslo sprendimams, eko inovacijoms, modernių technologijų diegimui, darbuotojų mokymui ir kvalifikacijos tobulinimui. Tam numatyta apie 270 mln. ES finansinės paramos, iki 2016 metų pabaigos turėtų būti paskirstyta apie 80 mln. (vykstantys ar įvykę kvietimai), tačiau dar beveik 190 mln. bus planuojama ir skiriama nuo 2017 metų. Bent pusė po 2017 m. tiesioginei verslo paramai skiriamos sumos - apie 85 mln. - galėtų būti naudojama įtraukiant regionų plėtros tarybas į planavimo procesą – t. y., valstybės lygiu nustatant tik bendruosius kriterijus, sąlygas bei asignavimų limitus regionams (pagal jų specializaciją, išsvystymo lygį ir

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Istatymais įtvirtinsime, kad valstybėje ne mažiau kaip 50 procentų šilumos gamybos pajėgumų priklausytų valstybei.

potencialą), tuo tarpu regiono plėtros taryboms leidžiant savarankiškai nustatyti prioritetinius kriterijus, pagal kuriuos būtų vykdoma konkrečių projektų atranka.

Padidinsime savivaldybių savarankiškumą tvarkant žemę, ekonominę infrastruktūrą ir būstą. Suteiksime teisę disponuoti laisva valstybine žeme, tvarkyti ir prižiūrėti bei tiesti rajoninės reikšmės kelius (tam perduodant ir atitinkamą KPPP dalį), kartu su privačiais investuotojais vystysime komunalinį būstą (kvartalinė renovacija, įvairių tipų ir paskirčių būstų pritaikymas jau noms šeimoms, specialistams, socialinėms reikmėms, komercinei nuomai).

Nustatysime pereinamuosius laikotarpius ir pajamų dydžius socialines pašalpas, šildymo kompensacijas ir kitas lengvatas gaunantiems asmenis, kurie įsidarbina (taip išvengiant skurdo spąstų, kai įsidarbinus atsiranda papildomų išlaidų, o bendras pajamų lygis lieka beveik tas pats, nes visos pašalpos ir lengvatos prarandamos). Sukursime universalius viešujų paslaugų centrus atokiose, retai gyvenamose vietovėse, kurių darbuotojai būtiniausias paslaugas teiktų vietoje, o esant poreikiui galėtų nukreipti ir padėti nuvykti į specializuotą įstaigą.

Praplėsime regioninės politikos priemonių rinkinį, regioninės dimensijos (regioninio

planavimo) principus pritaikydami verslui aktualioms priemonėms (tiesioginė parama verslui, inovacijoms, profesinis švietimas), kurios šiuo metu ministerijoje planuojamos centralizuotai.

Sukursime bendruomenių centrus (nuo vaikų iki senjorų), juose per bendruomenes, NVO teiksime šiuo metu brangias ir (ar) sunkiai prieinamas paslaugas – dienos stovyklas vasaros metu, neformalaus švietimo būrelius, bendradarbystės erdves, smulkių paslaugų, kūrybos, „žalios“ gamybos ir kt.

Įdiegsime darželių finansavimą regioninio krepšelio principu. Tai gali padėti sprendžiant vaikų aprūpinimo darželiais problemą, ypač žiedinių savivaldybių, kur gyvenamos ir darbo vietas pasiskirsčiusios netolygiai (efektyviau, kai darželis yra arti darbo vienos).

Padidinsime savivaldybių finansinį savarankiškumą, atskirdami einamosioms išlaidoms ir investicijoms skirtus asignavimus, valstybinių programų bendrajam finansavimui skirdami tikslines dotacijas.

Regioninio planavimo principus (decentralizuotas planavimas regionuose) pritaikysime ne tik ES struktūrinei paramai, bet ir valstybės biudžeto investicijoms, kelių priežiūros ir plėtros programai, kaimo plėtros programai ir kitiems viešiesiems finan-

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Uždrausime Kainų komisijai vienašališkai nustatyti šilumos kainas.

Tik savivaldybės bus atsakingos už šilumos tiekimą ir jos kainą.

savimo šaltiniams. Kartu taikysime ir tuos pačius viešumo, skaidrumo, subsidiarumo principus.

Jvesime naują regioninių konkursų modelį atrenkant verslo ir NVO projektus. Lėšos konkretiems regionams bus skiriamos pagal jų specifiką, atrankos kriterijai regiono viduje būtų nustatomi regiono plėtros tarybos.

Švietimo sistemos pertvarka, orientuota į regionus

Ugdymo įstaigas lankančių vaikų skaičius auga (2008 m. - 81 tūkst., 2014 - 93 tūkst., 2016 daugiau kaip 96 tūkst. vaikų). Tačiau problemas didžiuosiuose miestuose ir regionuose išlieka ir skirtinges: miestuose trūksta vietu, regionuose kai kur nesurenkamos grupės.

Todėl siūlome:

- Kiekvienam vaikui užtikrinsime ugdymo vietą ikimokyklinio ugdymo įstaigoje šalia namų, didindami vaikų priežiūros ir ugdymo formų įvairovę bei siekdami patenkinti visų šeimų, auginančių vaikus iki 6 metų, poreikius:
  - Mikrodarželių (daugiafunkcinių centrų) steigimas;
  - Ikimokyklinio ugdymo organizavimas šeimynose ir savanorystės principio ska-

tinimas;

- Sudarysime sąlygas savivaldybėms pasirinkti mokyklų tipus ir savarankiškai priimti sprendimus dėl tinklo pertvarkos: pradžios mokyklos, progimnazijos, gimnazijos, ilgosios gimnazijos, pagrindinės mokyklos ir t.t.
- Sudarysime sąlygas mokytojams nuvykti į mokyklas regionuose, apmokėsime transporto išlaidas.
- Išplėtosime nuotolinio ugdymo programą. Įkursime regioninius švietimo pagalbos išteklių centrus (10), kad švietimo pagalba būtų stacionari ir mobili bei prieinama kiekvienam vaikui, šeimai, mokyklai
- Užtikrinsime individualią švietimo ir socialinę pedagoginę pagalbą kiekvienam vaikui, šeimai, mokytojui, įgalindami socialinius pedagogus, specialiuosius pedagogus ir psichologus, įtraukdami savanorius, gerą patirtį turinčias šeimas (bendradarbiavimo principas).
- Stiprinsime Trečiojo amžiaus universitetų veiklas, skirdami tikslinį finansavimą kiekvienam suaugusiam, dalyvaujančiam ugdymo veikloje.
- Renovuosime vasaros stovyklas regionuose ir pritaikysime vaikų edukaciniam užimtumui ne tik vasarą, bet visus me-

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Šilumos ir vandens prietaisų patikrų neleisime atlikti paslaugų tiekėjams ir su jais susijusioms įmonėms.

tus.

- Didinsime profesinio mokymo pasiūlą, įtraukdami įvairias amžiaus grupes.
- Sudarysime sąlygas darbdaviams formuoti specialistų poreikį, skirdami tam tikslinį finansavimą.

VIEŠOJO SAUGUMO sistemos pasiūlymai regionams

- Sieksime kokybiško ir ekonomiško viešojo saugumo valdymo.
- Nuosekliai pareisime nuo teisėtvarkos funkcijų vykdymo prie viešojo saugumo paslaugų teikimo.
- Užtikrinsime žmonių siekius gyventi Lietuvoje, saugioje ir nepavojingoje aplinkoje.
- Užtirkindami saugią gyvenamają aplinką, įgyvendinsime saugios savivaldybės konцепciją, plėtosime ir propaguosime saugios kaimynystės projektus regionuose, savivaldybėse, seniūnijose.
- Skatinsime gyventojų savanorystę teisėtvarkos įstaigose, suteikdami gyventojams galimybes prisidėti prie saugios aplinkos kūrimo.
- Maksimaliai integruosime teisėtvarkos institucijų veiklą ir žmonių išteklius į vieningą pajėgų valdymo sistemą, veiksmingai ir efektyviai reaguosime į asmenų pranešimus, skundus.

- Didinsime policijos pareigūnų ir policijos patrulių skaičių viešose vietose, ypač gyvenamuosiuose rajonuose.
- Sieksime maksimaliai sumažinti žuvusių asmenų skaičių eismo įvykiuose, gaisruose ar vandens telkiniuose, kartu su savivaldos institucijomis vykdymami tikslines priemones. Mažinsime alkoholio vartojimo prielaidas, šviesime visuomenę ir didinsime nepakantumą kelių eismo taisyklių pažeidėjams. Stiprinsime gaisrų prevenciją gyvenamajame sektoriuje, ugniai savanorių institutą šalies regionuose.
- Sujungsime savivaldos institucijų ir bendruomenių veiksmus ilgalaikėje teisės pažeidimų prevencijoje, mažindami ir šalindami teisės pažeidimų, ypač smurto artimoje aplinkoje, priežastis ir sąlygas.
- Mažinsime narkotikų ir psichotropinių medžiagų apyvartos mastus, aktyviai panaudodami kriminalinę žvalgybą.
- Plėtosime integruatą sienų valdymą, siekdamai užkirsti kelią nelegaliai migracijai. Užtikrinsime, kad visa Lietuvos saugoma Europos Sajungos išorės siena būtų stebima moderniomis sienos stebėjimo technologijomis.
- Siekdami efektyvaus migracijos proceso,

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Tik savivaldybės bus atsakingos už šilumos tiekimą ir jos kainą.

Elektromobilių naudotojai bus skatinami nemokamu parkavimu.

sutvarkysime migracijos organizavimo, koordinavimo ir vykdymo, nelegalios migracijos kontrolės institucijų funkcijas ir atsakomybę.

- Stiprinsime ir integruosime institucijų ir įstaigų analitinius ir taktinius pajégumus, skirtus kovoti su šešėline ekonomika, neteisėtu akcizais apmokestinamųjų prekių patekimu į rinką ir platinimu, taip pat pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos mažinimo priemonių vykdymu.
- Igyvendinsime integruoto krizių valdymo principus, ypatingai stiprinsime civilinės saugos sistemos veiksmingumą, gyventojų informuotumą apie civilinės saugos priemones.

KELIŲ INFRASTRUKTŪRA, į regionus orientuota ŽVYRKELIŲ pertvarka

Šiuo metu Lietuvoje yra daugiau nei 7 tūkst. km valstybinės reikšmės žvyrkelių.

Žvyrkelių asfaltavimo programai šiais metais numatyta 6 proc. Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų.

2016 m. numatoma išasfaltuoti apie 119 km žvyrkelių kaimo vietovėse, kuriose gyvena iki 1000 gyventojų. Tam planuojama skirti 14,481 mln. eurų iš Kaimo plėtros programos ir 14,481 mln. eurų iš Kelių priežiūros ir plėtros programos. Parama bus skiriama tiems žvyrkeliams, kurie atitiks nustatytus kriterijus ir surinks maksimalų balų skaičių. Yra patvirtinti šie atrankos kriterijai:

- numatomo rekonstruoti kelio ar jo ruožo vidutinis metinis paros eismo intensyvumas;
- kaimo vietovėje, kurioje numatoma rekonstruoti kelią ar jo ruožą, gyventojų skaičius;
- kelių su žvyro danga dalis regione, kuriame planuojamas įgyvendinti projektas.

Per 2017 metus, panaudojant iki 14,3 mln. eurų Europos Sajungos paramos, planuojama išasfaltuoti apie 115 kilometrų žvyrkelių Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Tauragės, Telšių, Utenos ir Vilniaus regionuose.

Išasfaltavus žvyrkelius, bus užtikrintas patogus gyventojų susisiekimas su gyvenviečių ir rajonų centrais, pagerės šalia gyvenančių žmonių gyvenimo sąlygos, ženkliai sumažės transporto priemonių keliamas neigiamas poveikis aplinkai, sumažės infrastruktūros priežiūros ir transporto priemonių eksploatacinės išlaidos, sutrumpės transportavimo laikas. Projektas finansuojamas Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai, Lietuvos valstybės biudžeto ir Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšomis. Kelių infrastruktūros optimizavimą galima įgyvendinti visus kelius, kuriais kursuoja visuomeninis transportas, perduodant prižiūrėti Valstybinei Kelių direkcijai. Minimas optimizavimas iš esmės pagerins kelių būklę ir gyventojų galimybes judėti regionuose.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Smulkiajam verslui, kurio metinės pajamos neviršys PVM mokėtojo ribos, bus tik vienas fiksuotas mokesčis.

ENERGETIKA, į regionus orientuota ELEKTROS ENERGIJOS pertvarka

- Elektros energijos Galios mokesčio atidėjimas mažosioms bendrijoms ir ūkininkams paramos laikotarpiui;
- VIAP mokesčio mažinimas smulkiojo ir vidutinio verslo naujai įsteigtoms įmonėms.
- Gaminančio vartotojo (iki 100 kW) statusą suteikti visiems to pageidaujantiems LR registruočiams asmenims, nepriklausomai nuo jų teisinio statuso.
- Gaminantiems vartotojams - ūkininkams, ŽŪ bendrijoms, naujai steigiamoms SVV - paramos laikotarpiu (50%) sumažinti pasinaudojimo tinklais paslaugos mokesčį.
- Remti bendruomenių, vystančių atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą, projektus.
- Remsime nenašiose žemėse energetinių augalų auginimą ir energijos gavimą iš jų.

Į regionus orientuota SVEIKATOS APSAUGA

- Lietuvos kaimo gyventojai sudaro 38 procentus visų Lietuvos gyventojų. Tačiau tikslų statistinių duomenų apie jų sveikatą, ekonominę padėtį NETURIME, nes statistiniai duomenys Lietuvoje renkami miestų ir rajonų pjūviu, todėl yra vidutiniai.

Iš išvestinių duomenų galime daryti priežiūras, kad Lietuvos kaime:

- SKURDAS. 2011 m. Lietuvos kaime buvo 30,7 % asmenų, gyvenančių ties skurdo riba ir socialinėje atskirtyje.
- SENATVĖ. Kiek Lietuvos kaime gyvena vyresnio amžiaus (65+) žmonių, tiksliai nėra žinoma, bet vizualiai akivaizdu, kad Lietuvos kaimas nuolat senėja.
- APLEISTUMAS. Toli nuo socialinių ir medicininių paslaugų. Gydytojai Lietuvos regionuose pasiskirstę netolygiai – miestuose dirba 73 procentai visų gydytojų.

Dar 2008 m. atliktame tyrime kaimo gyventojai brangius vaistus ir transportavimo paslaugas nurodo kaip didelę problemą gaunant prieigą prie sveikatos paslaugų sistemos. Todėl rajonų gyventojai apie 30 procentų mažiau lankė gydytojų (6 rajonų gyventojų apsilankymai vienam pacientui, kai tuo tarpu miesto gyventojų apsilankymas sudarė 9,7).

Atlikti trys sveikatos priežiūros įstaigų restruktūrizavimo etapai ir pradėtas ketvirtasis tik dar labiau nutolino sveikatos priežiūros paslaugas nuo regionų gyventojų. Visi šie etapai buvo nukreipti į stacionarinių paslaugų apimčių mažinimą ir ambulatorinių ir šeimos gydytojų paslaugų plėtrą, tačiau realiame gyvenime įvyko kitaip.

2011 metais Sveikatos apsaugos ministerijos užsakymu buvo atlikta studija "Medicinos perso-

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Valstybė finansiškai rema visus žmones, organizacijas bei bendruomenes, kurios saugo, puoselėja ir propaguoja tradicinį Lietuvos gyvenimo būdą, jos kultūrą bei tradicijas ir papročius.

nalo skaičiaus, poreikio ir darbo krūvio pilotinės "Dienos fotografijos" analizė". Studijos autorai, įvertinę Lietuvos ir Europos Sajungos šalių patirtį, pateikė išvadą:

"<...> Optimalus šeimos gydytojo darbo krūvis vienam etatui, dirbant 7 valandas per dieną, yra apie 1500 pacientų <...>", tačiau realiame gyvenime įvertinus 2013 metų statistines ataskaitas mes matome, kad 45 savivaldybėse iš 60 (75 proc.) pacientų skaičius 1 ŠG etatui viršija 1500, o 8 savivaldybėse iš 60 (13,3 proc.) šis skaičius viršija 2500. Šiuo metu daugiau nei 50 proc. šeimos gydytojų yra nuo 55 iki 69 metų amžiaus, todėl būtini skubūs sprendimai.

Atsižvelgę į esamą situaciją, sieksime:

- Užtikrinti kokybišką, visiems tolygiai prieinamą sveikatos priežiūrą.
- Regionuose, kurie nutolę nuo didmiesčių, užtikrinti kokybišką pilnos apimties pirminę sveikatos priežiūrą.
- Užtikrinti, kad prie šeimos gydytojo būtų prisirašę ne daugiau kaip:
- 1200 gyventojų jei:
  - regione ir rajonų centruose, aptarnaujančiuose kaimiškas vietoves, nėra daugiaprofilinės ligoninės;
  - 30 km atstumu nuo gyvenamosios vietas nėra užtirkinta 14 antrinio lygio specialistų ambulatorinės konsultacijos.
- 1000 gyventojų:
  - jei daugiau nei 50 proc. prisirašiusių yra kaimo gyventojai ir ne mažiau kaip 20 proc. yra 65 m. amžiaus ir vyresni.
  - jei daugiau kaip 50 proc. pacientų yra 65 m. amžiaus ir vyresni.

Savų tikslų įgyvendinimui mes:

- Aukštosioms mokykloms suformulosime valstybės užsakymą, kad antros pakopos studijoms būtų parengtas pakankamas kiekis Šeimos gydytojų, tai yra, būtų užtirkinta ne tik natūrali kaita dėl išėjusių iš rinkos, bet ir ženklus priaugis, kad būtų galima mažinti aptarnaujamų pacientų kiekį.
- Sieksime, kad antros pakopos medicinos studijų praktinės veiklos bazėmis taptų regionų ir

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Su visomis kaimyninėmis valstybėmis sieksime gerų ir pragmatiškų santykių.

Sutvarkysime ir atkursime kuo geresnius santykius su Lenkija bei gerokai suintensyvinsime santykius su Baltijos valstybėmis, Baltarusija.

rajonų ligoninės.

- Įstatymu įtvirtinsime, kad pirminės sveikatos finansavimui (be prevencinėms programoms skirtų lėšų) būtų skirta ne mažiau kaip 20 proc. PSDF biudžeto (2016 m. yra numatyta 17,5 proc.);
- Aktyviai diegsime mobilias sveikatos priežiūros paslaugas regionuose. Užtikrinsime tyrimų ir antrinio lygio gydytojų konsultacijas kaimuose gyvenantiems žmonėms. Šio tikslo įgyvendinimui įteisinsime gydytojų (kardiologo, pulmonologo, endokrinologo) telekonsultacijas, kad jos būtų apmokamos iš PSDF biudžeto.

Užtikrinant kokybišką kaimo gyventojų stacionarinę slaugą:

- Kaimo gyventojams prailginti iš TLK kompensuojamos stacionarinės slaugos laiką nuo 120 dienų iki 240 dienų;
- Regionuose, kuriuose yra ryškios visuomenės senėjimo tendencijos, antrinio lygio stacionariėse įstaigose išvystyti geriatrijos paslaugų teikimą;
- Užtikrinti, kad regionų gyventojai gautų kiek galima daugiau antrinio lygio paslaugų savame regione, o ne būtų priversti vykti į didmiesčius;
- Siekti pritraukti jaunus specialistus į regionus savivaldybių sveikatos priežiūros įstaigas.
- Atleisti nuo gyventojų pajamų mokesčio ar jį ženklai sumažinti, kad atsirastų galimybė finansiškai stimuliuoti darbuotojus.
- Įstatymu iškelti nuostatai, kad darbuotojui, dirbančiam kaime, yra kompensuojamos transporto išlaidos.

REGIONINĖ KULTŪROS POLITIKA

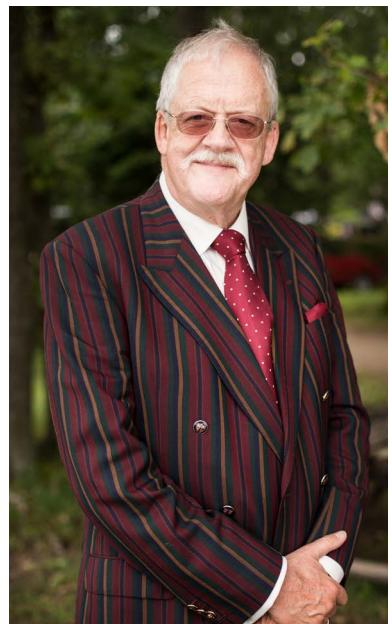
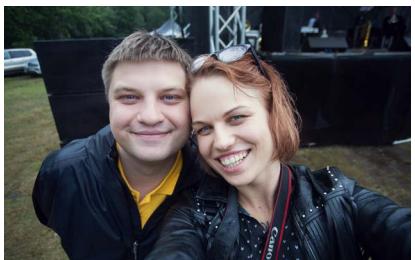
- Plėsime kultūrinių paslaugų jvairovę kaimuose ir miesteliuose.
- Išsaugosime bibliotekų tinklą visuose Lietuvos regionuose.
- Įdiegsime aiškią kultūros darbuotojų kvalifikacijos kėlimo sistemą, kurios dėka aukščiausios kvalifikacijos darbuotojas gautų 50 procentų didesnį atlyginimą.

100 sakinių tautai pasitinkant Lietuvos valstybės šimtmetį

Žemės mokestis už žemės ūkio paskirties žemę bus skaičiuojamas pagal žemės našumo balą, o ne pagal rinkos vertę.

PARTIJOS TVARKA IR TEISINGUMAS XV VASAROS SĄSKRYDIS

REZOLIUCIJA

Mes, partijos Tvarka ir teisingumas XV sąskrydžio dalyviai,

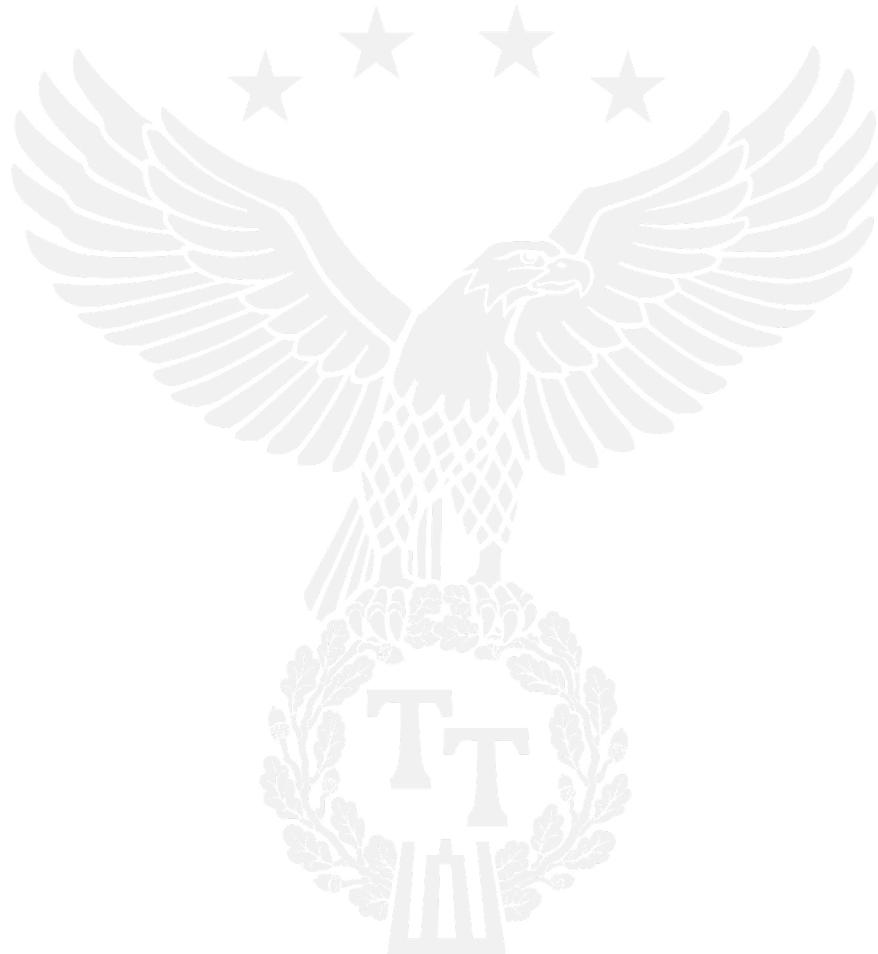
- vertindami pastarojo meto politinius jvykius ir kilusias problemas dėl referendumo pareikštos Didžiosios Britanijos piliečių valios palikti Europos Sąjungą bei pabrėždami bendrijos institucijų nesugebėjimą konstruktyviai priimti jvykusio plebiscito rezultatus,
- reikšdami susirūpinimą dėl gilėjančios takoskyros tarp dabartinių Europos Sąjungos politikos struktūrų bei jose dominuojančio požiūrio į vertybes ir pagrįstų nacionalinių valstybių interesų bei teisętų jų lūkesčių,
- nuogąstaudami dėl stiprėjančios globalizmo įtakos ir formalaus požiūrio į demokratiją bei žmogaus teises keliamų grėsmių Lietuvos valstybingumo raidai,
- pripažindami, jog valstybė dėl prasidėjusių Europos Sąjungos transformacijų ir nesuvaldomų krizių bangos šiandien neužtikrina sąlygų savo tautai gyventi bei kurti čia ir dabar,
- apgailestaudami, jog nuolat prastėja mūsų demografinė situacija, nepaprastai daug jaunimo negrįžtamai palieka Lietuvą, tapdami visaeuropinės darbo rinkos dalyviais ir ieškodami galimybių „išleisti savo šaknis“ svetur,
- matydami grėsmę sunykti Lietuvos tautiniam tapatumui, šeimos verslo ir ūkininkavimo tradicijoms, stiprėjant tarptautinių korporacijų įtakai, parodomojo patriotizmo ir komercijos santykiių kultūrai,

kviečiame intelektualus, politikus, verslo ir mokslo bendruomenę, jaunimo bei nevyriausybines organizacijas, savivaldybes bei regionus, piliečius, gyvenančius svetur, bei visą šviesuomenę artėjant valstybės atkūrimo šimtmečiui sušaukti Nacionalinį susirinkimą, įvertinti Lietuvos valstybingumo raidos perspektyvas, tautos identiteto išsaugojimą ir nustatyti valstybės politikos gaires Europos Sąjungoje bei parengti NACIONALINĮ SUSITARIMĄ DĖL LIETUVOS VALSTYBĖS NAUJO ATGIMIMO. Mes sakome: „MYLĖK LIETUVĄ ŠIANDIEN. RYTOJ GALI BŪTI PER VĖLU!“

2016 metų liepos 9 diena, Lūkstas

Mūsų kandidatų sąrašas daugiamandatėje rinkimų apygardoje

1. Remigijus Žemaitaitis
2. Kęstas Komskis
3. Rimas Andrikis
4. Petras Gražulius
5. Vytautas Kamblevičius
6. Rimas Antanas Ručys
7. Juozas Imbrasas
8. Ona Valiukevičiūtė
9. Kęstutis Bartkevičius
10. Kęstutis Pūkas
11. Artūras Razbadauskas
12. Almantas Petkus
13. Algimantas Dumbrava
14. Kęstutis Trečiokas
15. Romualdas Visokavičius
16. Audronė Galvonaitė
17. Andrius Šedžius
18. Natalja Istominė
19. Vidmantas Karabinas
20. Loreta Jakinevičienė
21. Julius Panka
22. Romualdas Gégžnas
23. Vidmantas Macevičius
24. Dobilas Sinkevičius
25. Aušra Ručienė
26. Vytautas Jucius
27. Egidijus Skarbalius
28. Gediminas Onaitis
29. Julius Morkūnas
30. Algirdas Genėvičius
31. Raimundas Martinėlis
32. Saulius Arlauskas
33. Ryšardas Burda
34. Gediminas Rudžionis
35. Nina Šesternikova
36. Gintaras Šurkus
37. Silverijus Statkus
38. Lina Šukytė
39. Albinas Žymančius
40. Kęstutis Komskis
41. Donatas Mizaras
42. Svetlana Babujeva
43. Sigitas Činga
44. Osvaldas Katinas
45. Algirdas Meiženės
46. Edita Rudienė
47. Stasys Vainauskas
48. Martynas Gedvilas
49. Valerijonas Bernotas
50. Vaidas Bendaravičius
51. Edgaras Bernotas
52. Audronė Beresnevičienė
53. Jūratė Šivickienė
54. Vincas Metrikis
55. Raimonda Karosaitė
56. Gediminas Imbrasas
57. Tomas Valašinas
58. Loreta Macionienė
59. Asta Lašinskienė
60. Rytis Jankauskas
61. Daiva Urbonavičiūtė
62. Henrikas Mackela
63. Daiva Juknevičienė
64. Giedrius Zdanys
65. Vytautas Žagūnis
66. Paulius Baranauskas
67. Kazimieras Dura
68. Marius Juškevičius
69. Kęstutis Vilniškis
70. Sigitas Stonys
71. Franc Jakubovskij
72. Artūras Galakvoščius
73. Audronė Virganavičiūtė
74. Romualdas Dumčius
75. Sigitas Sidaravičius
76. Algirdas Cegelis
77. Jurgita Sadauskaitė
78. Renat Bralkovskij
79. Arnoldas Taujanskas
80. Agnė Petravičienė
81. Tadas Bartkus
82. Tadas Grundulas
83. Dalia Skeberdienė
84. Algirdas Gudaitis
85. Jurgita Šeržentienė
86. Algis Kaleinikas
87. Ignas Jonušas
88. Algimantas Adomaitis
89. Aurimas Pileckas
90. Juozas Jokimas
91. Ilona Gylytė
92. Ginta Baltag
93. Petras Beresnevičius
94. Irena Bartušienė
95. Vincas Jonas Karčiauskas
96. Kristina Smirnovaitė
97. Benediktas Paulauskas
98. Natalija Babelčius
99. Regina Čistiakova
100. Danius Kanauka
101. Lorena Balsė
102. Andrius Jurkus
103. Arvydas Aželis
104. Vida Narbutienė
105. Julija Melnikova
106. Irena Gailiutė
107. Virginija Tumėnienė
108. Marytė Žukienė
109. Juozas Rokas
110. Ona Petronienė
111. Stanislovas Vėlavičius
112. Egidijus Mickevičius
113. Aleksandras Filipavičius
114. Raimondas Bitinas
115. Tomas Geležinis
116. Vytautas Škadauskas
117. Modestas Stramkauskas
118. Rima Petruškienė
119. Rimvydas Anusauskas
120. Ignas Nastaravičius
121. Gintaras Algirdas Kalėda
122. Kęstutis Urbanavičius
123. Valdas Račkauskas
124. Gediminas Berükštis
125. Rimantas Kekys
126. Vladas Važnevičius
127. Kęstutis Jasevičius
128. Irena Leonavičienė
129. Mantas Badaukis
130. Kęstutis Petkus
131. Laimonas Norvilis
132. Kęstas Vitkauskas
133. Reda Kontarienė
134. Jonas Žičkus
135. Gediminas Kriovė
136. Mindaugas Rekešius
137. Ana Larina
138. Darius Radvila
139. Miglé Žukauskaitė
140. Alvydas Mockus
141. Egidijus Vilimas

Parama partijai

Kiekvienas Lietuvos pilietis gali padėti partijai, pervesdami į partijos sąskaitą paramą iki 12 eurų, o jeigu savo pajamas esate deklaravę, galite prisdėti ir didesnę sumą.

Aukas prašome pervesti į AB Šiaulių banko sąskaitą LT39 71803 00004 700576.
Mokėjimo pavedime nurodoma: piniginė AUKA, aukotojo vardas, pavardė ir asmens kodas (kitų prierašų negali būti).

Partijos Tvarka ir teisingumas rekvizitai:
Adresas - Gedimino pr.10, Vilnius LT- 01103
Įmonės kodas - 195724517

Dėkojame už Jūsų paramą!

Politinė reklama. Bus apmokėta iš partijos Tvarka
ir teisingumas politinės kampanijos sąskaitos.

© 2016
partijos Tvarka ir teisingumas Informacinis centras
Gedimino pr. 10, Vilnius LT - 01103